

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ" **НАТ КВАЛІФІКАЦІЙНА ПРОГРАМА** "НАТІ"

15.22– МР. 98 «С» 2023.10.03.010 ПЗ

КОНІЧЕНКА ВІТАЛІЯ ГРИГОРОВИЧА

ВП НУБіП України "НАТІ" **2024** ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВП НУБіП України «НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» України "НАТІ"
Факультет агротехнологій та економіки

ПОГОДЖЕНО

Декан факультету
агротехнологій та економіки

Галина МАКЕДОН

ВП НУБіП України «НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» України "НАТІ"
2024 р.

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри
обліку і оподаткування

Наталія ЦАРУК

ВП НУБіП України «НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» України "НАТІ"
2024 р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему «Облік та оподаткування операцій з експорту»
ВП НУБіП України «НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» України "НАТІ"

Спеціальність:

071 «Облік і оподаткування»

Програма підготовки

освітньо-професійна

ВП НУБіП України «НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» України "НАТІ"

Гарант освітньої програми
д.е.н., професор

ВП НУБіП України «НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» України "НАТІ"

Петро СУК

(підпис)

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

д.е.н., с.н.с., доцент

Володимир МЕТЕЛИЦЯ

(підпис)

ВП НУБіП України «НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» України "НАТІ"

ВП НУБіП України «НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» України "НАТІ"

Виконав студент

Віталій КОНІЧЕНКО

(підпис)

ВП НУБіП України «НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» України "НАТІ"

ВП НУБіП України «НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» України "НАТІ"

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут» ВП НУБіП України "НАТІ"
Факультет агротехнологій та економіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і оподаткування

_____ к.е.н., доц. **Наталія ЦАРУК**

« ____ » _____ 2023 р.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ЗАВДАННЯ
ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТУ

Жолудю Ігорю Олександровичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

ВП НУБіП України "НАТІ" Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування» ВП НУБіП України "НАТІ"

Програма підготовки освітньо-професійна

Тема магістерської кваліфікаційної роботи «Облік та оподаткування операцій з експорту»

Затверджена наказом директора ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут» від « 03 » 10 2023 № 98 «С»

ВП НУБіП України "НАТІ" Термін подання роботи на кафедру 15.01.2024 р. ВП НУБіП України "НАТІ"

Вхідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи законодавчі та нормативні акти України, праці зарубіжних та вітчизняних вчених, дані первинних та зведених документів, реєстрів бухгалтерського обліку та фінансової звітності

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

- ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"
- а) перелік питань, що стосуються обліку та оподаткування експортних операцій;
 - б) експортні операції: бухгалтерський облік і оподаткування;
 - в) аналіз експортних операцій підприємства та оцінка їх ефективності.

Дата видачі завдання « 05 » 10 2023 р.

ВП НУБіП України "НАТІ" Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

ВП НУБіП України "НАТІ" **Володимир МЕТЕЛІЦЯ**

(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____

Віталій КОНІЧЕНКО

(підпис)

РЕФЕРАТ

ВП НУБіП України "НАТІ" ^{на магістерську роботу на тему:} ВП НУБіП України "НАТІ" «Облік та оподаткування операцій з експорту»

Однією з форм зовнішньоекономічної діяльності є зовнішня торгівля. Вона відіграє величезну роль у підвищенні економічного процвітання країни, підвищенні рівня життя та зміцненні позицій держави на світовій арені.

ВП НУБіП України "НАТІ" ^{Оскільки підприємства України все частіше виходять на зовнішній ринок,} ВП НУБіП України "НАТІ"

укладають договори з іноземними партнерами, а тому вдосконалення шляхів обліку і оподаткування цієї діяльності покликано не лише спростити процедури, а й стати стимулом до просування українського товаровиробника на зовнішні

ринки. ^{Метою магістерської кваліфікаційної роботи є вивчення діючої} ВП НУБіП України "НАТІ" ^{практики обліку і оподаткування торгівельних операцій експортної діяльності і} ВП НУБіП України "НАТІ"

розроблення пропозицій щодо їх вдосконалення.

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність суб'єкта експортної діяльності Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України». ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Предметом дослідження є організація і методика обліку і оподаткування торгівельних операцій експортної діяльності.

Одержані висновки та їх новизна: Проведене дослідження має науковий характер оскільки розкрито недостатньо розроблені наукові проблеми, які стосуються сучасного стану обліку, оподаткування операцій з експорту, дано ^{власне бачення термінів та проблем, пов'язаних з темою дослідження. Отримані} ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

висновки та результати, розроблені рекомендації та їх практичне спрямування сприятимуть удосконаленню методики обліку та оподаткування експортних операцій, що має важливе значення для діяльності досліджуваного підприємства.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Ключові слова: облік; методика; аналіз; експорт; оподаткування

ЗМІСТ

ВП НУБіП України "НАТІ"	ВП НУБіП України "НАТІ"
Вступ	4
РОЗДІЛ I.....	7
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ	7
1.1 Поняття експортних операцій та специфіка їх обліку й оподаткування	7
ВП НУБіП України "НАТІ"	ВП НУБіП України "НАТІ"
1.2 Експортний потенціал України: сучасний стан та перспективи розвитку в контексті євроінтеграції	15
1.3 Регулювання обліку та оподаткування експортних операцій	25
Висновки до розділу I	33
РОЗДІЛ II ЕКСПОРТНІ ОПЕРАЦІЇ: БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК	ОПОДАТКУВАННЯ
ВП НУБіП України "НАТІ"	ВП НУБіП України "НАТІ"
2.1 Документальне забезпечення експортних операцій	34
2.2 Бухгалтерський облік операцій з експорту	44
2.3 Порядок оподаткування експортних операцій	54
Висновки до розділу II	64
ВП НУБіП України "НАТІ"	ВП НУБіП України "НАТІ"
РОЗДІЛ III АНАЛІЗ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОЦІНКА ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ	65
3.1 Аналіз експортної діяльності підприємства та оцінка ефективності експорту	65
3.2 Прогнозування експортної діяльності на коротко- та довгострокову	перспективу та рекомендації щодо її удосконалення
ВП НУБіП України "НАТІ"	ВП НУБіП України "НАТІ"
перспективу та рекомендації щодо її удосконалення	79
Висновки до розділу III	89
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	90
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	93
ВП НУБіП України "НАТІ"	ВП НУБіП України "НАТІ"
ПОДАТКИ	

ВСТУП

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Актуальність дослідження. Комплексні економічні перетворення, що

відбуваються сьогодні в Україні, мають на меті не лише виробити моделі та механізми побудови і послідовної реалізації сучасних економічних відносин, але й поступову інтеграцію українських підприємств у міжнародні економічні

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

в'язки, з одного боку, і залучення іноземних підприємств до діяльності в Україні, - з іншого.

Оскільки підприємства України все частіше виходять на зовнішній ринок, укладають договори з іноземними партнерами, а тому вдосконалення шляхів обліку і оподаткування цієї діяльності покликано не лише спростити процедури

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

які стали стимулом до просування українського товаровиробника на зовнішні ринки.

Ефективність господарської діяльності як вітчизняних, так і іноземних підприємств у рамках правової системи конкретної держави визначається, насамперед, ступенем досконалості охоплення сфер регулювання і ліберальності

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

її законодавства. Україна в даному разі не є винятком. У зв'язку з цим зростає значення правового регулювання питань функціонування різних суб'єктів господарської діяльності в Україні, побудованої на взаємовідносинах, що мають місце як на території України, так і за її межами і ґрунтуються на законах зовнішньоекономічної діяльності. Саме так це сформульовано в Законі України

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Про зовнішньоекономічну діяльність». З його прийняттям зовнішньоекономічна діяльність в Україні вперше одержала правовий статус. Цей закон є нормативно-правовим актом, в якому пропонується визначення поняття зовнішньоекономічної діяльності, її суб'єктів, їхніх прав і свобод; встановлюються принципи здійснення та організаційні форми

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

зовнішньоекономічної діяльності.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є вивчення діючої практики обліку і оподаткування торговельних операцій експортної діяльності і розроблення пропозицій щодо їх вдосконалення.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

ВП НУБІП України "НАТІ" визначити зміст експортної діяльності та шляхи її вдосконалення в сучасних умовах; ВП НУБІП України "НАТІ"

- розглянути порядок укладення експортних договорів;
- визначити порядок формування вартості і оподаткування експортної операцій;

ВП НУБІП України "НАТІ" дати пропозиції щодо вдосконалення обліку торгівельних операцій експортної діяльності в умовах автоматизації. ВП НУБІП України "НАТІ"

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження магістерської кваліфікаційної є фінансово-господарська діяльність суб'єкта експортної діяльності Філії «Ніжинське лісове господарство» державного спеціалізованого

ВП НУБІП України "НАТІ" господарського підприємства "Ліси України". ВП НУБІП України "НАТІ"

Предметом дослідження є облік та оподаткування торгівельних операцій експортної діяльності.

Тема зовнішньоекономічної діяльності підприємства є багатогранною. Її дослідженням займалася велика кількість науковців у різні часи. У вітчизняній

ВП НУБІП України "НАТІ" науковій літературі дана проблема не знайшла комплексного дослідження. ВП НУБІП України "НАТІ"

Найбільш ґрунтовно проблеми обліку зовнішньоекономічної діяльності розглянуті у працях таких українських вчених та дослідників як Л.І. Бабій, Г. Беднарчук, Т.В. Бондар, І.А. Волкова, І.В. Жиглей, Л.І. Ірха, І. Киян, Г.Ю. Коблянська, Ю.А. Кузьмінський, І.В. Мельничук, О.В. Небільцова, О. Орлова,

ВП НУБІП України "НАТІ" О. Папурина, О.В. Рурв, Н.В. Федькевич та інших. ВП НУБІП України "НАТІ"

Методи дослідження. У процесі проведення дослідження було використано загальнонаукові методи пізнання (спостереження, порівняння, опитування, індукція та дедукція, аналіз та синтез) та спеціальні методи (статистичні групування, дослідження документів, узагальнення та аналіз ефективності операцій в експорті).

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Дослідження обліку та оподаткування експортної діяльності, в умовах формування ринкових відносин на підприємстві дало підставу для обґрунтування напрямків їх удосконалення.

Зокрема, це стосується експортних, розрахункових та валютних операцій,

особливостей формування витрат відповідно до міжнародних стандартів та

напрацювання змін стосовно нормативно-правової бази, що регулює

зовнішньоекономічні відносини.

При написанні магістерської кваліфікаційної роботи використовувались

законодавчі та нормативні акти України, роботи українських та зарубіжних

економістів з даної проблеми, статті з економічних журналів.

Наукова новизна і практична значущість отриманих результатів.

Практична реалізація експортної діяльності здійснюється на підставі

застосування певних правових норм, закріплених в міжнародних та

національних нормативних документах, тому вивчення цих документів займає

важливе місце серед питань організації порядку проведення та обліку

зовнішньоекономічних операцій. Ці основоположні нормативно-правові

документи є методологічною основою організації експортної діяльності та її

обліку. Наукова новизна полягає в постановці і виробленні ряду науково-

практичних рекомендацій з організаційно-методичних питань бухгалтерського

обліку та оподаткування операцій з експорту.

Апробація результатів роботи та публікації. Принципи та положення за

темою дослідження були розглянуті та рекомендовані до введення в дію на

Загальних зборах учасників ДП «Бучацьке лісове господарство». На основі

матеріалів магістерської роботи було опубліковано тези на тему «Особливості

оподаткування операцій з експорту» в збірнику матеріалів III міжнародної

науково-практичної Інтернет-конференції «Облік, оподаткування і контроль:

теорія та методологія» (26 червня 2018 року).

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

РОЗДІЛ I

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ" ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

1.1 Поняття експортних операцій та специфіка їх обліку й оподаткування

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Однією з форм зовнішньоекономічної діяльності є зовнішня торгівля. Вона відіграє величезну роль у підвищенні економічного процвітання країни, підвищенні рівня життя та зміцненні позицій держави на світовій арені.

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», експорт товарів - це продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності (включаючи безготівкові платежі) з вивезенням або без вивезення товарів через митний кордон України [31].

Таким чином, український суб'єкт зовнішньої торгівлі, який експортує товари є експортером. Для продавця неважливо, до кого буде проданий продукт: чи буде він перероблений, проданий на внутрішньому ринку або перепроданий третій країні. Для продавця та його країни в будь-якому випадку це буде експортна операція. Основними ознаками експортної операції є укладення угоди з іноземним контрагентом та переміщення товарів через кордон країни експортера. Факт експорту фіксується в момент перетину товарів державного митного кордону.

Експортна операція являє собою комерційну діяльність, пов'язану з продажем і експортом товарів, робіт і послуг для передачі права власності на них іноземному контрагенту [17, с.67].

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Види експортних операцій:

- експорт товарів в рахунок міжурядових угод;
- експорт товарів за державними контрактами;
- експорт товарів на умовах державного чи комерційного кредиту;

- експорт товарів на умовах компенсаційного договору;

ВП НУБІП України "НАТІ" експорт товарів на умовах бартеру

- експорт товарів в рахунок надання допомоги.

Юридична особа може експортувати товари за наступних умов [17, с.81]:

- експортні операції повинні бути передбачені її статутними документами;

ВП НУБІП України "НАТІ" договір на експорт товарів повинен складатися відповідно до вимог

- при визначенні предмету експортного контракту слід враховувати обмеження, квоти та ліцензування, передбачені законодавством України.

Експортні операції, як невід'ємна частина зовнішньої торгівлі, є найважливішим джерелом надходжень для держави. У таблиці 1.1 наведений

ВП НУБІП України "НАТІ" порівняльний аналіз визначень цієї економічної категорії

Методологія обліку експортних операцій визначається принципами бухгалтерського обліку та фінансової звітності, встановленими у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності» [70].

ВП НУБІП України "НАТІ" Зокрема, слід застосувати принцип нарахування та відповідності доходів та витрат, який означає, що для визначення витрат звітного періоду необхідно

порівнювати доходи звітного періоду з витратами, понесеними при отриманні цих доходів. [15, с. 280].

Аналітичний облік може вестись в розрізі країн-експортерів в алфавітному

ВП НУБІП України "НАТІ" порядку, а всередині їх у розрізі поставальників, кількості контрактів та

документів, що підлягають сплаті; за кожним покупцем, за кожним платежем та за валютою платежу.

Синтетичний облік експортних операцій відображається за дебетом рахунку 362 «Розрахунки з іноземними покупцями». До цього рахунку відкриті

ВП НУБІП України "НАТІ" субрахунки четвертого порядку на кожну іноземну валюту. Якщо підприємство

отримує передплату, то за кредитом 31 «Рахунки в банках», та за дебетом 681 «Розрахунки за авансами одержаними».

Порівняльний аналіз підходів до визначення поняття

ВП НУБІП України "НАТІ" «експортні операції»

Автор	Поняття	Переваги	Недоліки
Дроздова Г. М.	Експортні операції-це операції,які передбачають продаж і вивіз товарів за кордон для передачі їх у власність іноземному контрагенту	Вказана мета операцій.	Передбачено, що Товари повинні фізично перетинати митний кордон України
Кириченко О. А	Діяльність, спрямована на продаж і вивіз за кордон товарів для передачі їх у власність іноземному контрагенту, при цьому для продавця не має значення, що буде робити з цим товаром покупець	Зроблено акцент на діяльності продавця	Передбачено, що Товари повинні фізично перетинати митний кордон України
Зінь Е. А.	Операції з продажу товарів Українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності з вивезенням або без вивезення цих товарів або послуг за межі митного кордону України, включаючи реекспорт товарів через митний кордон України	Вказано, що операції можуть відбуватись без вивезення товарів за межі митного кордону України, включено реекспорт товарів	
Лук'яненко В. П.	Операції направлені на вивіз товарів, робіт, послуг за межі держави	Крім товарів вказано до уваги послуги та роботи	Не вказана мета операції передбачено, що товари повинні фізично перетинати митний кордон України
Козик В. В.	Операції,які передбачають продаж та вивіз товарів за кордон для передачі їх у власність іноземному контрагенту, вважаються складовою частиною зовнішньої торгівлі, та найважливішим джерелом одержання прибутку не тільки самих підприємств, а й насамперед держави.	Вказано, наскільки експортні операції вигідні державі	Не вказано, що крім товарів можуть продаватись роботи та послуги, передбачено, що товари повинні фізично перетинати митний кордон України.
Юхименко П. І.	Комерційна діяльність, пов'язана з продажем і вивозом за кордон товарів національного виробництва.	Вказано, що відбувається продаж товарів національного виробництва.	Звужує дане поняття тим, щовказує національного виробника, не враховуються товари іноземного походження.

Примітка. Сформовано самостійно

Облік експортної продукції на всіх етапах її руху здійснюється на рахунку

ВП НУБІП України "НАТІ" 28 «Товари», 26 «Готова продукція», 20 «Запаси» та субрахунках до них. Для

обліку доходів від експортних операцій використовується рахунок 70 «Доходи від реалізації», по кредиту якого відображається отримання доходу. При закритті періоду він списується на субрахунок 791 «Результат операційної діяльності».

ВП НУБІП України "НАТІ" Списання вартості реалізованих на експорт товарів відображається за дебетом

ВП НУБІП України "НАТІ" рахунку 90 «Собівартість реалізації» в кореспонденції з рахунками 28 «Товари»

або 26 «Готова продукція».

У процесі продажу експортної продукції у підприємства виникнуть і комерційні витрати, такі як витрати на підготовку товарів до відвантаження, на внутрішні та міжнародні перевезення, витрати на завантаження та

ВП НУБІП України "НАТІ" розвантаження, страхування та зберігання товарів в дорозі, оплата зборів тощо.

Такі витрати накопичуються на рахунку 93 «Витрати на збут», при закритті періоду вони списуються на фінансові результати. Одночасно з реалізацією в бухгалтерському обліку відбувається списання первісної вартості експортних товарів (собівартості експортної продукції) та накладних витрат, пов'язаних з

ВП НУБІП України "НАТІ" цією операцією. ВП НУБІП України "НАТІ"

При експорті товарів експортер виступає платником податків. Експортні операції підлягають оподаткуванню ПДВ за нульовою ставкою. Датою зобов'язання з ПДВ за нульовою ставкою є дата фактичного експорту товару.

Бюджетне відшкодування сум податку на додану вартість при здійсненні експортних операцій відбувається протягом місяця, що настає після подання

ВП НУБІП України "НАТІ" декларації за звітний період, протягом якого здійснювались такі операції. Право

на отримання відшкодування можливе лише в тому випадку, якщо підприємство отримає від'ємне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та податковим кредитом. У той же час відшкодовується не вся сума отриманого значення, а лише та частина, що дорівнює сумі ПДВ, яка була фактично сплачена

ВП НУБІП України "НАТІ" у попередньому податковому періоді. Якщо є залишок від'ємного значення з

ВП НУБІП України "НАТІ" ПДВ після відшкодування, то він зараховується до податкового кредиту наступного податкового періоду.

Результати зовнішньоекономічної діяльності відображені у фінансовій звітності підприємства. Відповідно до принципу єдиного грошового вимірника, вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансових звітах здійснюється в єдиній валюті - у національній валюті України. Ефективність експортних операцій залежить від великої кількості факторів. Фактори, що впливають на ефективність експортних операцій на підприємстві, можна розділити на кілька груп (таблиця 1.2).

Класифікація факторів впливу на ефективність експортних операцій за змістом

1. За місцем виникнення	Зовнішні Внутрішні
2. За ступенем керованості	Об'єктивні Суб'єктивні Кон'юнктурні
3. За характером визначення	Кількісні Якісні
4. За інтенсивністю впливу	Основні Другорядні
5. За періодом дії	Короткострокові Довгострокові
6. За специфічністю об'єктив впливу	Інтегративні Селективні
7. За результатами впливу	Позитивні Негативні

Примітка. Сформовано на основі [9, с.26]

Зовнішні фактори включають характеристики галузі, вітчизняного та експортного ринків. До них відносяться:

- можливість виходу компанії на світовий ринок та конкуренція;
- диференціація попиту та пропозиції;
- вдосконалення національної державної системи регулювання

зовнішньоекономічної діяльності (стимулювання програм розвитку експортного виробництва тощо).

Внутрішні фактори пов'язані з діяльністю фірми, її зовнішньоекономічною маркетинговою стратегією, об'єктивними та психологічними характеристиками управління.

Також внутрішні фактори можуть включати: наявність фінансових ресурсів на підприємстві; новітні технології; систему контролю якості продукції та процесів; наявність у персоналу досвіду праці; дослідницьку базу підприємства тощо.

За ступенем керованості фактори впливу можна розділити на три групи:

- об'єктивні, які не дозволяють суб'єкту господарювання впливати на економіку експорту. Наприклад, податки, мита, тарифи на трубопровідний та залізничний транспорт, ціни на світовому ринку.

- суб'єктивні, при яких компанія може впливати на експортну економіку, вибираючи альтернативи. Наприклад, фрахт, оренда транспорту, перевантаження в портах, а також тарифні та нетарифні бар'єри на ринку,

які можуть бути порушені під час міжнародних переговорів.

- кон'юнктурні, що відображають суб'єктивні чинники, що виникають у певний момент часу. Наприклад, арбітраж.

За характером визначення фактори поділяються на кількісні (кількість продукції для експорту, кількість працівників із значним досвідом та знаннями про зовнішньоекономічну діяльність, кількість конкурентів тощо) та якісні (середньорічний обсяг товару, що експортується з країни).

За інтенсивністю впливу фактори поділяються на основні (економічні, політичні, географічні та наукові) та вторинні (соціально-демократичні та психологічні).

За кількістю об'єктів впливу фактори поділяються на інтегральні (впливають на кілька параметрів зміни обсягу експорту) і вибірккові (впливають на один параметром).

Отже, дана класифікація дає можливість детально розглянути чинники, що впливають на ефективність експортних операцій на підприємстві.

У практиці міжнародної торгівлі використовуються два способи експорту: прямий та непрямий.

При прямому експорті операція здійснюється безпосередньо між виробником і споживачем через власну зовнішньоторговельну компанію або

відділ зовнішньоекономічних зв'язків.

ВП НУБІП України "НАТІ" Якщо підприємство обирає прямий варіант продажу, а не через посередника, то ним має бути створена експлуатаційна служба. Створення власних зовнішньоекономічних послуг на підприємствах є обґрунтованим, якщо:

- частка експорту велика в загальному обігу;
- зовнішньоекономічні операції проводяться регулярно;

ВП НУБІП України "НАТІ" продукція має високий рівень конкурентоспроможності, низький рівень конкуренції у відповідному сегменті світового ринку;

Засобом встановлення контактів з контрагентом для підприємства-експортера виступає оферта, тобто комерційна пропозиція. Оферта - документ, що містить усі основні положення запропонованої угоди (найменування,

ВП НУБІП України "НАТІ" кількість і якість товару, ціна, умови доставки, терміни оплати та інше) ВП НУБІП України "НАТІ"

При непрямому експорті доступ до іноземного ринку відбувається через посередників. Більше половини зовнішньоекономічних операцій здійснюється за підтримки торговельних посередників, тобто незалежно від виробників та споживачів, організацій та приватних осіб. Під посередницькими операціями

ВП НУБІП України "НАТІ" розуміються операції, пов'язані з купівлею та реалізацією товарів, здійснені від імені виробників та споживачів незалежним посередником, на підставі договору

договору між ними [22, с.77].

При здійсненні будь-яких видів зовнішньоекономічної діяльності, в тому числі і експортної, має бути укладений договір (контракт).

ВП НУБІП України "НАТІ" Зовнішньоекономічний договір (контракт) це матеріально оформлена угода між ВП НУБІП України "НАТІ"

двома або більше суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземними контрагентами, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Процес аналізу має чотири етапи. Перший етап полягає в здійсненні аналізу виконання зобов'язань

ВП НУБІП України "НАТІ" за товарами та товарними групами, другий - виконання зобов'язань за країнами ВП НУБІП України "НАТІ"

експорту, третій - виконання зобов'язань по країнах ближнього зарубіжжя, на четвертому етапі формулюються загальні висновки щодо рівня і якості виконання зобов'язань.

Основні етапи аналізу експортних операцій відображені на рис. 1.1.

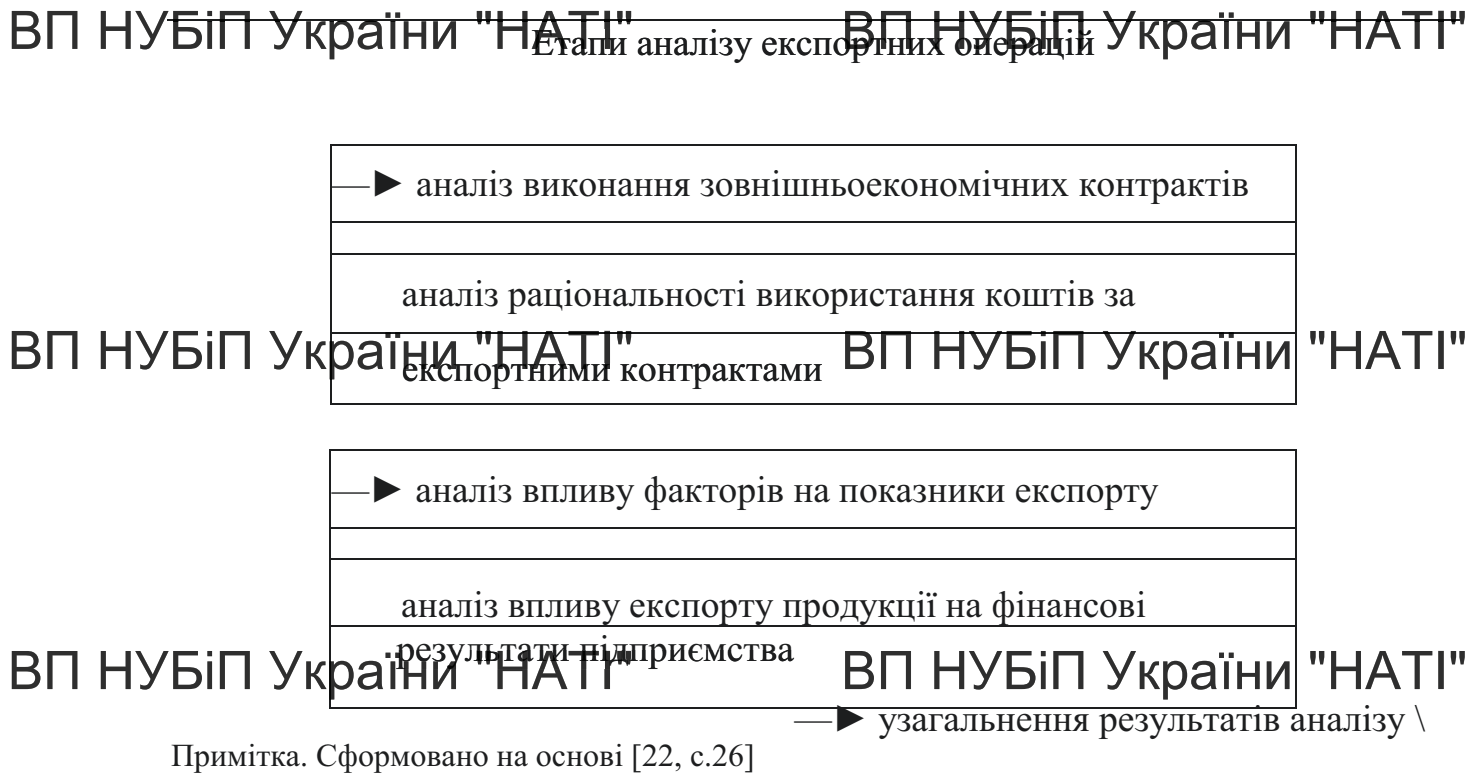

Рис.1.1 Етапи аналізу експортних операцій

Отже, розвиток будь-якої сучасної держави передбачає активну участь у міжнародному поділі праці, кінцевою метою якого має бути створення нових ринків збуту національних товарів. Експортно-орієнтована зовнішня торгівля повинна сприяти одержанню додаткових прибутків експортними компаніями за рахунок продажу своєї продукції на ринках інших країн.

1.2 Експортний потенціал України: сучасний стан та перспективи розвитку в контексті євроінтеграції

Одним із пріоритетних напрямків соціально-економічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності в сучасному геоekonomічному просторі є зміцнення взаємовигідних відносин з іншими країнами на основі зростання експортного потенціалу.

Системні наслідки останніх перетворень для України є дуже серйозними.

ВП НУБіП України "НАТІ" Великого значення набувають проблеми об'єктивного відбору пріоритетних завдань територіального розвитку, на яких стратегічно необхідно зосередити зусилля та кошти як на державному, так і на регіональному рівнях. Однією з цих проблем є раціональне використання величезних експортних ресурсів регіонів України на основі активного використання інструментів, методів, форм міжнародного маркетингу.

ВП НУБіП України "НАТІ" На сучасному етапі розвитку регіони Європи стають об'єктами зовнішньоекономічних зв'язків. Проте в контексті процесу глобалізації світової економіки існує потреба у всебічному аналізі експортних можливостей регіонів, виборі регіональними компаніями оптимальної маркетингової стратегії для виходу на міжнародні ринки та розробці тактичних методів її реалізації. Методи оцінки привабливості регіонів України можуть використовуватися в першу чергу для аналізу перспектив розвитку конкретного регіону та розробки ефективної маркетингової стратегії його розвитку. Крім того, важливо, щоб рейтинги регіонів України з точки зору експортного потенціалу та ступеня маркетингової привабливості могли використовувати іноземні партнери для вибору найбільш доцільних форм міжнародного співробітництва.

ВП НУБіП України "НАТІ" У теперішніх умовах найбільш пріоритетними напрямками розвитку економіки нашої країни є прискорення розвитку зовнішньоекономічної діяльності, розвиток взаємовигідних відносин із зарубіжними партнерами, які повинні базуватися на зростаючому економічному потенціалі. Оскільки зовнішньоекономічна політика держави спрямована на євроінтеграцію та просування продукції українських виробників на ринок ЄС, збільшення експортного потенціалу може бути досягнуте шляхом оновлення та модернізації виробничих процесів та адаптації стандартів якості до вимог країн-імпортерів відповідного типу продукту.

ВП НУБіП України "НАТІ" Сучасні процеси інтернаціоналізації світового економічного розвитку не обходять і Україну, яка поступово входить у систему міжнародних економічних відносин. У сучасній міжнародній економіці головним елементом є

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

підприємство, яке виступає основним суб'єктом ринкової економіки.

Зовнішньоекономічна діяльність є однією з найважливіших і незамінних сфер господарської діяльності. Входячи на зовнішній ринок, компанія зустрічається з новими вимогами щодо своєї діяльності, що змушує її здійснювати поліпшення технічних параметрів виробництва, підвищення продуктивності на підприємстві та якості його продукції. Виконання та дотримання цих умов можливе за умови ефективного використання методів та форм міжнародних економічних відносин.

Основою зовнішньоекономічної діяльності країни є її зовнішня торгівля, яка здійснюється за двома основними формами: експортом та імпортом. Основні важелі впливу експорту на зовнішньоекономічну діяльність країни в рамках міжнародного поділу праці проявляються через просування конкурентоспроможної продукції, робіт та послуг на зовнішні ринки: отримання доходів в іноземній валюті, необхідних для вдосконалення та оновлення виробничих потужностей, використання сучасних технічних, технологічних та управлінських винаходів та ідей; своєчасна оплата імпортованих товарів, необхідних для країни. Рациональне співвідношення експорту та імпорту може сприяти створенню позитивного платіжного балансу держави. Інтенсифікація процесу змін у напрямках зовнішньоекономічної діяльності на сучасному етапі розвитку української економіки вимагає ретельного вивчення проблем та перспектив розвитку експортного потенціалу. Проте сьогодні теоретичні аспекти експортного потенціалу залишаються недослідженими.

Відповідно до глумачення відомої дослідниці процесу формування та використання експортного потенціалу Т.М. Мельник, експорт є важливим чинником, що впливає на економічне зростання країни та її інтеграцію у світову економіку, і в таких умовах набуває ознак потенціалу [60, с.242]. Під поняттям «потенціал» розглядаються сильні сторони та можливості. Відповідно до визначення, наведеного в "Економічному словнику", потенціал являє собою поєднання економічних можливостей держави, які можуть бути використані для потреб суспільства (виробництва, оборони тощо), відображає економічну могутність країни, рівень розвитку продуктивних сил, суму національного

Відповідно до глумачення відомої дослідниці процесу формування та використання експортного потенціалу Т.М. Мельник, експорт є важливим чинником, що впливає на економічне зростання країни та її інтеграцію у світову економіку, і в таких умовах набуває ознак потенціалу [60, с.242]. Під поняттям «потенціал» розглядаються сильні сторони та можливості. Відповідно до визначення, наведеного в "Економічному словнику", потенціал являє собою поєднання економічних можливостей держави, які можуть бути використані для потреб суспільства (виробництва, оборони тощо), відображає економічну могутність країни, рівень розвитку продуктивних сил, суму національного

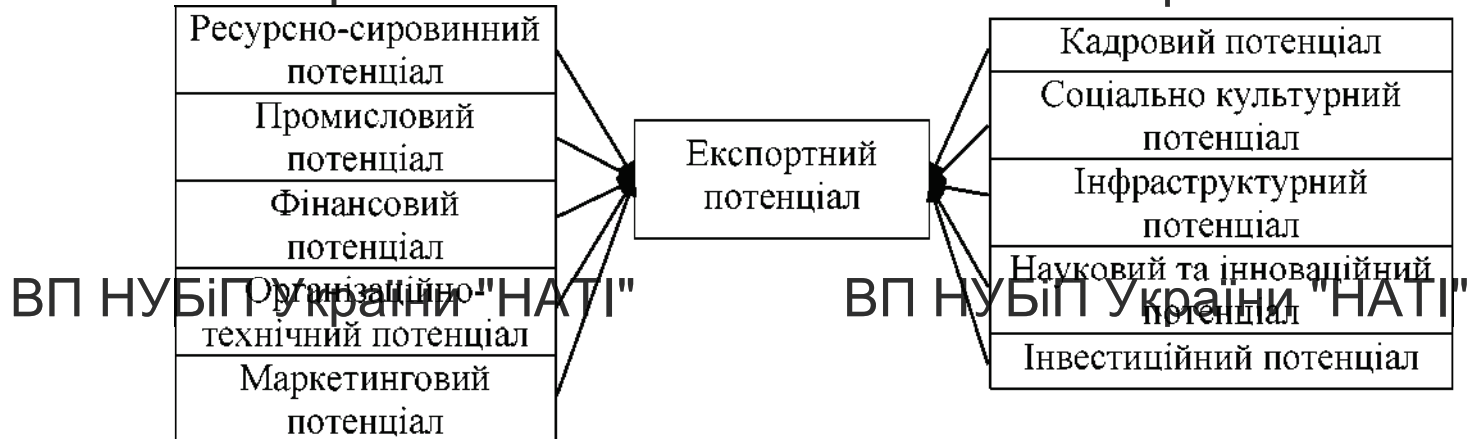
багатства, можливість їх зростання [27,с.244]. Експортний потенціал

ВП НУБіП України "НАТІ" **ВП НУБіП України "НАТІ"**
притаманний економічним суб'єктам усіх рівнів – підприємству, промисловості, регіону всередині країни, національній економіці, які реалізують цей потенціал за рахунок розвитку зовнішньої торгівлі, особливо експорту. Тобто експортний потенціал країни складається з експортного потенціалу окремих галузей, а також експортного потенціалу галузі з експортних потенціалів окремих компаній.

ВП НУБіП України "НАТІ" **ВП НУБіП України "НАТІ"**
Пріоритетом у зовнішньоекономічній політиці країни слід розглядати орієнтир для розвитку експорту. Визначальна роль експорту у впровадженні зовнішньоекономічної політики країни в міжнародному поділі праці та системі економічних відносин визначається через постачання конкурентоспроможної продукції та послуг; можливість отримання іноземної валюти, необхідної для

ВП НУБіП України "НАТІ" **ВП НУБіП України "НАТІ"**
модернізації та реструктуризації економіки на основі новітніх технологій та видів обладнання, оплати імпорту товарів, на виготовлення яких держава не має достатніх ресурсів та сприятливих умов; через досягнення позитивного значення платіжного балансу країни. Тобто теорія та методологія зовнішньоекономічної діяльності є основою розвитку експортного потенціалу та розглядається з

ВП НУБіП України "НАТІ" **ВП НУБіП України "НАТІ"**
позиції формування конкурентних переваг галузей національної економіки

Примітка. Сформовано на основі [33, с.108]

Рис. 1.2 Фактори, що формують експортний потенціал

ВП НУБіП України "НАТІ" **ВП НУБіП України "НАТІ"**

Для вирішення проблем розвитку експорту країни особливу увагу слід приділити визначенню передумов та формуванню принципів становлення та розширення експортного потенціалу регіону. Для їх вивчення слід враховувати

наступні моменти: забезпечення сталого та ефективного розвитку регіональної економічної системи в структурі світових економічних відносин та визначення пріоритетів розвитку експортного комплексу території для прискорення

реконструкції регіональної економіки; з'ясування ступеня впливу макроекономічної та структурної політики держави на стан експортної бази регіону; проведення взаємозалежного аналізу міжрегіональних,

зовнішньоекономічних зв'язків з можливостями експортного виробництва; визначення макроекономічної ефективності функціонування експортоорієнтованої продукції на рівні економічного комплексу; оцінка можливих змін рівня економічної безпеки територій у процесі розвитку її зовнішньоекономічної діяльності.

Формування та реалізація експортного потенціалу обов'язково пов'язані з інтеграційними процесами економіки, що відбуваються сьогодні. Слід зазначити, що процес міжнародної економічної інтеграції є основою для розвитку світової економіки.

При здійсненні зовнішньої торгівлі важливу роль відіграє угода про зону вільної торгівлі між країною-експортером та країною-імпортером. У результаті угод про зону вільної торгівлі передбачається створити більш сприятливі умови для зовнішньої торгівлі та економічного співробітництва з певними країнами або групами країн, і в результаті це є ефективним інструментом для збільшення обсягів експорту шляхом спрощення порядку доступу товарів або послуг на

зарубіжні ринки. Внаслідок вільної торгівлі з перспективними торгівельно-економічними партнерами дає Україні можливість розширювати географію та збільшувати обсяги національного експорту шляхом полегшення доступу на ринки таких країн у довгостроковій перспективі.

Згідно з даними Держкомстату, за 2022 рік експорт товарів становив 6,905 млрд дол. США (таблиця 1.3). У порівнянні з 2021 роком експорт збільшився на 19,0% (на 6,905 млрд дол. США). Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,87 (у 2020 р. - 0,93) [24].

Таблиця 1.3

Динаміка географічної структури експорту товарів (млн дол. США)

	Усього	Країни СНД	Європа	Країни ЄС	АЗІЯ	Африка	Америка	Австралія і Океанія
2020	38127,1	7806,1	13248,3	13015,2	12375,6	3800,3	700,6	13,6
2021	36361,7	6051,5	13790,1	13496,3	11821,3	3895,1	785,2	18,5
2022	43264,7	6916,4	17901,9	17533,4	12967,3	4047,7	1207,9	71,9

Примітка. Сформовано на основі даних [24]

Однією з найважливіших об'єктивних тенденцій у сучасному економічному просторі України є євроінтеграція, що означає формування та поступове зміцнення відносин з країнами Європи на всіх рівнях економічних зв'язків (міждержавні, міжрегіональні, внутрішні між окремими суб'єктами господарювання). Євроінтеграція характеризується складним характером економічним, політичним, соціальним, культурним та ін. Сьогодні європейські інтеграційні процеси - це стратегічний курс України, швидкість якого постійно зростає.

Що стосується розвитку зовнішньої торгівлі в контексті євроінтеграційних зв'язків, то слід зазначити, що у 2014 році відбулися позитивні зміни в зовнішньоекономічній політиці нашої країни щодо торгівлі з країнами Європейського Союзу. Зокрема, це стосується підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, згідно з якою «автономний преференційний торговельний режим» почав діяти в Україні з 23 квітня 2014 року [1, с. 13].

За підсумками 2022 року експорт товарів до країн Європи збільшився на 31% (у порівнянні з 2021 р.) - до 17,5 млрд. доларів США (таблиця 1.4). Хоча українські компанії збільшували постачання до Європи, насамперед

традиційного асортименту товарів (злаків, олійних культур, металів та руд), в

той же час вони продовжували опановувати і нові товарні ринки.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Про це свідчить стрімке зростання показників проникнення практично за всіма товарними групами. У 2022 році понад 14 тис. підприємств України експортували свою продукцію до країн ЄС.

А з березня 2021 року на європейському ринку активно працює 291

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

український аграрний експортер. Серед них 111 виробників продуктів харчування та 180 виробників непродовольчих товарів, таких як пух та пір'я, шкіра, корми для тварин, племінний матеріал.

Найбільше зростання експорту українських товарів до Бельгії - 81%. Серед інших великих країн - членів Європейської спільноти збільшення обсягів

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

вивезених товарів у 2022 році спостерігалось до Великобританії (+51%), Австрії (+48%) та Литви (+44%).

Щоб розширити ринки збуту, включаючи вихід на нові зовнішні ринки, продукція підприємства повинна мати певні ознаки, такі як:

- висока рентабельність виробництва, оскільки виведення товару на

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

зовнішній ринок вимагає значних витрат (витрати на переговори, маркетингові заходи, процедури митного оформлення тощо);

- висока якість виготовленої продукції, відповідність її стандартам країни, яка буде імпортером цього продукту.

Крім того, підприємства повинні постійно працювати над вивченням

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

ситуації на зовнішньому ринку, щоб швидко реагувати на законодавчі зміни та зміни ринкової ситуації.

Деякі українські вчені досить радикально визначають напрям розвитку української економіки для багатьох малих та середніх українських компаній

вихід на ринки Європейського Союзу єдиний шлях для подальшого розвитку.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Після одностороннього відкриття ринків ЄС для України, держава має доставляти вітчизняну продукцію без мит та конкурувати з світовими виробниками на рівних умовах.

Таблиця 1.4

Обсяги експорту товарів у країни ЄС за 2022 рік (тис. дол. США)

ВП НУБіП України "НАТІ"	ВП НУБіП України "НАТІ"
	Обсяги експорту
Усього по країнах ЄС	17533403,9
у тому числі	
Австрія	535169,5
Бельгія	456225,1
Болгарія	429904,9
Велика Британія	480025,7
Греція	196815,5
Данія	189484,3
Естонія	133067,0
Ірландія	55298,4
Іспанія	1260055,3
Італія	2469477,2
Кіпр	79637,6
Латвія	213716,6
Литва	381470,86
Мальта	96,9
Нідерланди	1676127,4
Німеччина	1754185,7
Польща	2724589,7
Португалія	264143,8
Румунія	841609,8
Словаччина	656023,2
Словенія	29184,3
Угорщина	1326389,2
Фінляндія	78803,1
Франція	419052,1
Хорватія	41890
Чехія	715165,1
Швеція	77400,8

Примітка. Сформовано на основі даних [24]

Однак, враховуючи різну пропозицію продукції лісового господарства в

ВП НУБІП України "НАТІ" ~~країнах ЄС, не всі країни підходять для експорту продукції.~~ ВП НУБІП України "НАТІ"

У сучасних умовах процеси інтенсивної глобалізації та інтеграції національної економіки у світі зростають, а зовнішньоекономічна діяльність стає ключовим важелем соціально-економічного розвитку держави.

Сьогодні відбувається процес інтеграції України в світову економіку, що

ВП НУБІП України "НАТІ" ~~супроводжується досить складними політичними та економічними процесами.~~ ВП НУБІП України "НАТІ"

Тому одним з найважливіших наукових завдань є вивчення геополітичних процесів, виявлення тенденцій і умов зміни географічної структури зовнішньої торгівлі та прогноз його розвитку в короткостроковій та довгостроковій перспективі [45, с.135].

ВП НУБІП України "НАТІ" ~~Для потенційної компанії-експортера необхідно створити структурний~~ ВП НУБІП України "НАТІ"

підрозділ, який буде відповідати за експортну діяльність підприємства.

Його головними завданнями як органу управління повинні бути:

- планування та організація експортних операцій;
- маркетингова діяльність;

ВП НУБІП України "НАТІ" ~~участь у виставках, презентаціях,~~ ВП НУБІП України "НАТІ"

- підготовка, а також укладання зовнішньоторговельних угод;
- прийом іноземних партнерів та відрядження своїх фахівців за кордон тощо.

Основною метою ринкових реформ в Україні є перехід до нової моделі

ВП НУБІП України "НАТІ" ~~національної економіки, що дозволяє вийти на новий шлях економічного~~ ВП НУБІП України "НАТІ"

зростання.

Вибір такої моделі здійснюється через економічну структуру економіки та наявний ресурсний потенціал з орієнтацією на зовнішній або внутрішній ринок.

Вибір найбільш ефективних напрямків інтеграції у світовий економічний простір

ВП НУБІП України "НАТІ" ~~визначається на основі цілей забезпечення сталого економічного зростання,~~ ВП НУБІП України "НАТІ"

стабілізації всієї економіки країни.

Подальша інтеграція України в систему світових економічних відносин - мета державної зовнішньоекономічної політики - забезпечить ефективне

використання міжнародного співробітництва для всебічного соціально-економічного розвитку регіонів країни.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Отже, інтенсивний розвиток зовнішньоекономічних зв'язків на сучасному етапі розвитку країни вимагає вивчення експортного потенціалу країни.

Сутність соціально-економічного потенціалу експорту країни визначається як здатність всього суспільного виробництва, розташованого на певній території, до виробництва та реалізації конкурентоспроможних товарів і

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

послуг на зовнішніх ринках у довгостроковій перспективі, з досягнутим рівнем економічного розвитку та системі організаційно- економічної підтримки експорту [35, с.167].

Удосконалення зовнішньоекономічної діяльності країни неможливе без наукового обґрунтування сутності експортного потенціалу та його особливостей, обґрунтування методологічних та методичних засад зовнішньоекономічної діяльності як основи розвитку експортного потенціалу країни.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Аналіз сучасного стану зовнішньоекономічної діяльності країни дає підстави формулювати основні проблеми розвитку експортоорієнтованих підприємств, що вимагають першочергового рішення, відповідного фінансового механізму функціонування системи оцінки якості товарів і послуг, а також вимірювання економічної ефективності експортно-імпортних операцій.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ" 1.3 Регулювання обліку та оподаткування експортних операцій "НАТІ"

Зовнішньоекономічна діяльність нашої держави обумовлена впливом різноманітних чинників. Наявні торговельні розбіжності, розбіжності у діяльності експортерів та імпортерів товарів, відсутність належних зв'язків між

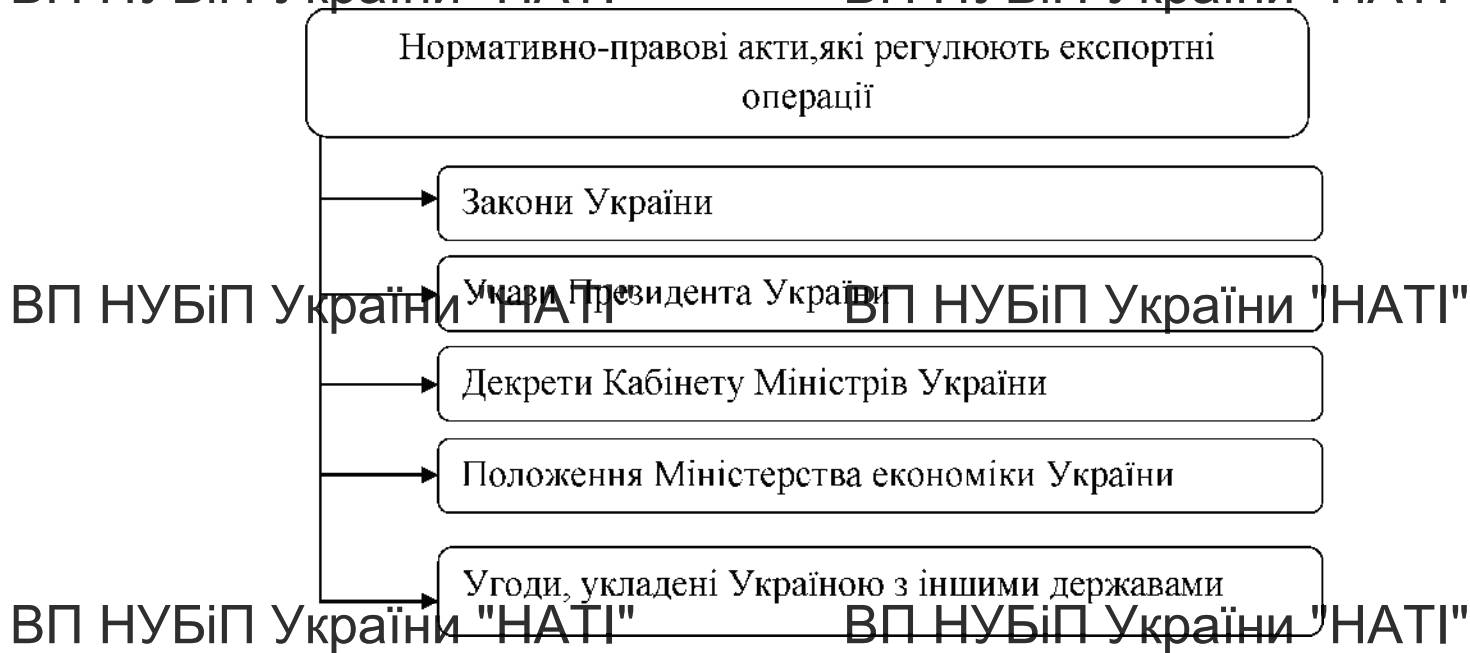
ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

виробниками експортних товарів та посередниками національними регіональними інтересами в питаннях зовнішньої торгівлі, нарешті, між українськими та світовими підходами до організації і функціонування зовнішнього ринку негативно впливають на цей вид діяльності.

Серед згаданих причин, насамперед, є відсутність належних економічних

ВП НУБІП України "НАТІ" партнерських відносин між товаровиробниками і посередниками, які діють на зовнішньому ринку. Роль держави полягає у запровадженні корегувальних важелів економічного механізму зовнішньої торгівлі, що дасть можливість систематично долати і компенсувати неузгодженості у зовнішньоекономічній діяльності суб'єктів господарювання. Здійснення експортних операцій в Україні

ВП НУБІП України "НАТІ" регулюється такими нормативно-правовими актами (рис 1.4):

Примітка. Сформовано самостійно

Рис.1.4 Нормативно-правові акти, які регулюють експортні операції

ВП НУБІП України "НАТІ" Основою регулювання експортної діяльності підприємств України є Закон «Про зовнішньоекономічну діяльність». Він визначає основні терміни, що використовуються в практиці зовнішньоекономічної діяльності; встановлює основні принципи та правила здійснення зовнішньоекономічної діяльності; визначає коло суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, їх права та обов'язки; дає перелік можливих видів зовнішньоекономічної діяльності; законодавчо регулює зовнішньоекономічну діяльність, регулює економічні відносини України з іншими державами та міжнародними міжурядовими організаціями; захищає права та інтереси держави та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; визначає відповідальність України як держави та суб'єктів

зовнішньоекономічної діяльності при порушенні законів України або обов'язків, пов'язаних із виконанням договору, а також визначає санкції, що застосовуються до них [31].

Зазвичай, регулюючи експорт, держави зацікавлені у його збільшенні, а не в обмеженні. Зростання експорту означає збільшення доходів казначейства та зростання зайнятості. Однак у деяких випадках держави обмежують експорт.

Важливо, щоб торговець враховував експортні обмеження не тільки в країні, де виробляються товари, а й у країнах, де виробляються їх компоненти або відповідні матеріали.

Причини обмеження експорту

Примітка. Сформовано на основі [14,с.28-29]

Рис.1.5 Причини обмеження експорту

Часто обмеження експорту застосовуються з огляду на внутрішні або зовнішні політичні причини, однак існує багато випадків, коли основою таких дій є економічні причини. Іноді обмеження експорту вводяться з цілого ряду причин, включаючи політичні та економічні (рис. 1.5).

Законодавство України забезпечує можливість застосування митно-тарифного та нетарифного регулювання експорту. Використання обох цих методів відповідає світовій практиці.

Вітчизняна експортна торгівля регулюється низкою обмежувальних факторів: мита та податків, експортних квот та заборонаю продажу певних груп товарів за кордон. В Україні майже немає державних механізмів стимулювання експорту. Непродумана політика та лобіювання монопольних інтересів часто перешкоджають виходу малих та середніх підприємств на зовнішні ринки.

Українські експортери витрачають занадто багато часу на підготовку документів, і майже половина вартості експортної транзакції припадає на процес реєстрації. Для однієї операції, пов'язаної з іноземними продажами, українським підприємцям потрібно 11 документів, приблизно 127 годин і 667 доларів.

У 2020 році в рейтингу легкості ведення бізнесу від Світового Банку (Doing Business report) Україна зайняла 115 місце у категорії міжнародної торгівлі, знизившись на 5 пунктів за рік. Головна причина - значні витрати грошей та часу, пов'язані з переміщенням товарів через кордон.

Під час укладення договорів при експортних операціях контраденти зобов'язані використовувати затверджене МЗС «Положення про форму зовнішньоекономічного контракту», яке встановлює основні умови укладення договорів купівлі-продажу. І деякі аспекти цих договорів закріплені в спеціальних правових актах. Регулювання укладання договору купівлі-продажу, а також умови обов'язки продавця та покупця, що виникають внаслідок угоди, є уніфікованими в Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів.

Відповідно до Конвенції ООН, контракти на постачання товарів, що підлягають виготовленню, вважаються договорами купівлі-продажу, якщо сторона, яка виробляє товари, зобов'язана розмістити знання матеріалів, необхідних для виробництва таких товарів.

Ця Конвенція також регулює умови доставки товарів та передачу документів, зобов'язань сторін міжнародного договору, відповідності товарів та

прав третіх осіб, відповідальності сторін за невиконання умов договору та інші

ВП НУБіП України "НАТІ" ^{умови} ВП НУБіП України "НАТІ"

Виконання платежів в іноземній валюті регулюється Декретами Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю», а також Законом України «Про порядок розрахунків в іноземній валюті».

ВП НУБіП України "НАТІ" ^{Вищенаведені документи встановлюють режим здійснення валютних операцій в Україні, визначають принципи валютного регулювання, повноваження державних органів, права та обов'язки суб'єктів валютних відносин. В той же час, Національний банк України має право вносити інші умови врегулювання, ніж ті, що визначені Законом.} ВП НУБіП України "НАТІ"

Таких чином, рішенням Правління Національного банку України було встановлено, що розрахунки за операціями з експорту та імпорту товарів здійснюються в термін, який не перевищує 90 календарних днів. Зазначені зміни передбачені Законом України від 6 листопада 2012 року № 5480-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення

ВП НУБіП України "НАТІ" ^{інструментів впливу на грошово-кредитний ринок» до Закону № 185 та} ВП НУБіП України "НАТІ"

Постанови Правління Національного банку України від 12 травня 2014 року № 270 «Про зміну строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів і запровадження обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті» [32].

ВП НУБіП України "НАТІ" ^{Вибираючи базисні умови поставок, компанії керуються Указом Президента «Про використання Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів».} ВП НУБіП України "НАТІ"

Ці правила наведені в ІНКОТЕРМС-2010, згідно з якими існує 11 базисних умов постачання, які відрізняються за зобов'язаннями, що покладаються на контрагентів.

ВП НУБіП України "НАТІ" ^{НП(С)БО 15 «Дохід» визначає не тільки критерії визнання доходу від продажу, залежно від того, що було реалізовано: товари, роботи чи послуги або} ВП НУБіП України "НАТІ"

дохід отримано внаслідок використання активів підприємства іншими особами, а також на основі конкретни. Тому дата відображення доходу від продажу не може збігатися з датою відвантаження товарів, продукції, підписання документів

ВП НУБіП України "НАТІ" ^{дохід отримано внаслідок використання активів підприємства іншими особами, а також на основі конкретни. Тому дата відображення доходу від продажу не може збігатися з датою відвантаження товарів, продукції, підписання документів} ВП НУБіП України "НАТІ"

дохід отримано внаслідок використання активів підприємства іншими особами, а також на основі конкретни. Тому дата відображення доходу від продажу не може збігатися з датою відвантаження товарів, продукції, підписання документів

про виконання робіт та послуг.

ВП НУБІП України "НАТІ" Експортна операція вважається завершеною, коли сторони
ВП НУБІП України "НАТІ"

зовнішньоекономічного контракту повністю виконали умови договору. Термін виконання експортної операції за чинним законодавством складає 90 календарних днів, а для окремих видів продукції - 180 календарних днів. Відповідно до п.8 НП(С)БО15 доходи (виручка) від реалізації продукції (товарів,

ВП НУБІП України "НАТІ" інших активів) визнаються, якщо виконуються всі наступні умови: ВП НУБІП України "НАТІ"

- ризику та вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товари, інші активи), передаються покупцеві;

- підприємство не здійснює подальшого управління та контролю над проданими продуктами (товарами, іншими активами);

ВП НУБІП України "НАТІ" можна визначити суму доходу (виручки); ВП НУБІП України "НАТІ"

- є впевненість в тому, що операція призведе до збільшення економічної вигоди підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можна достовірно визначити [71].

Що стосується суми авансу, сплаченого в рахунок оплати продукції

ВП НУБІП України "НАТІ" (товарів, робіт, послуг) то він не визнається доходом відповідно до пп.6.4 п.6" ВП НУБІП України "НАТІ"

НП(С)БО15.

Відповідно до загального правила, згідно зі статтею 195 Податкового кодексу України, операції з експорту товарів за межі митної території України в митному режимі експорту підлягають оподаткуванню ПДВ за нульовою ставкою

ВП НУБІП України "НАТІ" [69]. ВП НУБІП України "НАТІ"

Для запобігання демпінгу використовується Указ Президента України «Про заходи щодо запобігання експорту товарів походженням з України за цінами, що можуть розглядатися як демпінгові, та врегулювання торговельних спорів».

ВП НУБІП України "НАТІ" Ліцензування експорту регулюється Положенням про "продукт" ВП НУБІП України "НАТІ"

ліцензування експорту товарів та Інструкцією про заповнення ліцензії на експорт товарів. Кожного року відповідно до вимог статті 16 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» Кабінет Міністрів України визначає

обмеження щодо товарів, експорт яких підлягає ліцензуванню, та обсягу квот на наступний календарний рік [31].

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Необхідною умовою для перетину митного кордону України при здійсненні експортних операцій є виконання митних формальностей, порядок здійснення яких регулюється Митним кодексом України [63].

Митне оформлення товарів також регулює:

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

- Постанова КМУ «Про затвердження переліків товарів, на які встановлено обмеження щодо переміщення через митний кордон України»;

- Постанова КМУ «Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій»;

- Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа»;

- Закон України «Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України»;

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

- Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку справляння митних платежів при ввезенні на митну територію України товарів громадянами»;

- Постанова КМУ «Про здійснення екологічного контролю в пунктах пропуску через державний кордон».

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

При обліку експортних операцій суб'єкту господарювання використовують НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів», але компанії, що звітують за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, повинні використовувати Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 21 «Вплив змін валютних курсів».

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» застосовується до обліку операцій та залишків іноземної валюти, за винятком операцій з цими похідними інструментами та їх звітами, які підпадають під дію Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) 9 «Фінансові інструменти»; у випадку передачі

результатів та фінансового стану іноземних суб'єктів, які включені до фінансової звітності суб'єкта господарювання шляхом консолідації, пропорційної консолідації або методу капіталу; у випадку передачі результатів та фінансового стану суб'єкта господарювання до валюти представлення.

Первісно визнані операції в іноземній валюті обліковуються у звітній валюті шляхом конвертації суми в іноземній валюті за обмінним курсом на

початок дати операції (дати визнання активів, зобов'язань, капіталу, доходів та витрат) (п. 5 НП(С)БО 21).

Таким чином, одним із головних чинників, що впливають на рівень світового прогресу та розвиток економіки кожної окремої країни, є зовнішньоекономічна діяльність.

У той же час будь-яка держава, проводячи власну зовнішньоекономічну політику та розвиваючи свою економіку, одночасно вступає в міжнародні відносини з іншими країнами, що вимагає від неї зважити свої дії, порівнюючи їх з діями інших держав, гармонізуючи їх шляхом прийняття оптимальних рішень щодо регулювання та упорядкування зовнішньоторговельних зв'язків.

Інструментом цього є норми права (міжнародного, регіонального та національного).

Зовнішньоекономічна діяльність є однією з основних форм економічних відносин між Україною та зарубіжними країнами. Конституцією, Декларацією про державний суверенітет України та Законом України «Про економічну самостійність України» встановлено, що однією з основ для реалізації державного суверенітету України є її незалежність у здійсненні та врегулюванні зовнішньоекономічних зв'язків.

Тому однією з важливих умов для успішної та ефективної зовнішньоторговельної діяльності є створення відповідної національної законодавчої бази, що впливає на розвиток торговельних відносин країни.

У той же час необхідно враховувати необхідність гармонізації норм національного законодавства з зобов'язаннями держави, прийнятими відповідно до міжнародних договорів, що впливає з об'єктивних потреб приєднання країни

до інтеграційних процесів.

ВП НУБІП України "НАТІ" Погана інфраструктура, низька інвестиційна привабливість та неефективна система державного регулювання експорту заважають виходу української продукції на зовнішні ринки. Подолання цих перешкод стимулюватиме розвиток українського експорту та допоможе значно збільшити його обсяги.

ВП НУБІП України "НАТІ" **Висновки до розділу I** ВП НУБІП України "НАТІ"

Отже, зовнішньоекономічна діяльність є однією з основних форм економічних відносин між Україною та іноземними державами. Конституцією, Декларацією про державний суверенітет України і Законом України «Про економічну самостійність України» установлено, що однією з основ реалізації державного суверенітету України є її самостійність при здійсненні і регулюванні зовнішньоекономічних відносин.

Однією з форм зовнішньоекономічної діяльності є зовнішня торгівля. Вона відіграє величезну роль у підвищенні економічного процвітання країни, підвищенні рівня життя та зміцненні позицій держави на світовій арені. Експортні операції як невід'ємна частина зовнішньої торгівлі є найважливішим джерелом надходжень для держави. Досягнення максимальної ефективності експортних операцій і, відповідно, максимізація прибутку можливе лише за рахунок використання накопичених протягом тривалого періоду часу знань та

ВП НУБІП України "НАТІ" **повіду** ВП НУБІП України "НАТІ"

Багато економістів присвячують свої праці вивченню проблеми вдосконалення організації та підвищення ефективності експортних операцій.

Суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності можуть бути фізичні та юридичні особи, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю з метою

ВП НУБІП України "НАТІ" **отримання прибутку та встановлення міжнародних економічних відносин** ВП НУБІП України "НАТІ"

Основною ланкою при здійсненні операцій з експорту є промислові підприємства, а також різні непромислові організації. Тому дослідження експортних операцій держави в цілому неможливе без розгляду та аналізу

експортних операцій окремих підприємств. Виконання експортних операцій в

Україні регулюється Законами України; Указами Президента України;
ВП НУБіП України "НАТІ" ~~ВП НУБіП України "НАТІ"~~

Декретами Кабінету Міністрів України; Положеннями Міністерства економіки

України, Міністерства Зовнішньоекономічних Зв'язків, інших міністерств та

відомств, що регулюють певні питання тарифного та нетарифного характеру;

угодами, укладеними Україною з іншими державами та іншими законодавчими

актами України
ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

РОЗДІЛ II

ЕКСПОРТНІ ОПЕРАЦІЇ: БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

2.1 Документальне забезпечення експортних операцій

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Кожне підприємство, що займається певною економічною діяльністю, здійснює ряд господарських операцій, які повинні відображатися в бухгалтерському обліку. Проте таке відображення можливе, при наявності необхідного документа, який підтверджує факт здійснення господарської операції.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Особлива увага повинна приділятися документуванню експортних операцій, оскільки вони мають ряд особливостей, які відрізняють їх від звичайних господарських операцій, що здійснюються всередині країни. Зокрема, документи за експортними операціями в деяких випадках складаються іноземною мовою та не мають форми, характерної для українського законодавства, заповнені як в іноземній, так в національній валюті, регулюються вітчизняним та міжнародним законодавством.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Питання документального оформлення господарських операцій на законодавчому рівні регулюється п. 1 ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [29], Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 року № 88, а також рядом нормативно-правових актів, що визначають порядок складання та заповнення документів на підприємствах, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», передбачає, що основою для ведення бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, що фіксують факти здійснення господарських операцій. Цей Закон також визначає термін «первинний документ» - це документ, який містить інформацію про господарську операцію

та підтверджує її здійснення [29]. Отже, первинний документ є свідченням здійснення господарської операції. Схематично місце документального оформлення в обліковому процесі на підприємстві представлено на рис. 2.1

Примітка. Сформовано на основі [42, с.10]

Рис. 2.1. Місце документального оформлення господарської операції в системі бухгалтерського обліку на підприємстві

Як видно з рис.2.1 будь-який запис в бухгалтерському обліку починається зі створення і заповнення первинних документів. В ч. 1 ст. 9 Закону «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» зазначається, що первинні документи необхідно складати під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо - безпосередньо після її закінчення [29]. Тому кожна господарська операція оформлюється відповідним документом і може відобразитися в

бухгалтерському обліку лише на його підставі. Наступним етапом схеми є відображення в обліку здійсненої та документально підтвердженої операції, що передбачає проставлення відповідних рахунків в журналі господарських операцій або, при комп'ютеризованій формі ведення обліку, - в певній бухгалтерській програмі. Аналітичні рахунки повинні забезпечувати достовірність та повноту інформації, відображеної в бухгалтерському обліку;

заповнення реєстрів бухгалтерського обліку, Головної книги та оборотно-сальдової відомості в національній та іноземній валюті. Первинні документи фіксують факти здійснення операцій з експорту. Усі питання, які потребують вирішення при покращенні бухгалтерського обліку, не можуть розглядатися без взаємозалежності з удосконаленням документації. Класифікація

зовнішньоекономічних документів наведена на рис. 2.2

Всі країни намагаються стимулювати власних виробників до експорту своєї продукції, заохочувати субсидії, пільги та позики за низькими відсотковими ставками. Експорт товарів являє собою продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам

господарювання (включаючи оплату не в розповій формі) з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України. Експорт робіт і послуг класифікується як експорт капіталу, тобто експорт капіталу за межі України у будь-якій формі з метою отримання прибутку від виробництва та інших видів економічної діяльності.

Існують такі основні види експортних операцій:

- а) постачання експортних товарів за готівку;
- б) експорт товарів на умовах комерційного кредиту;
- в) експорт товарів на рахунок державного кредиту (Україна), виданий іноземною країною-покупцем;

г) експорт товарів за угодою про компенсацію;

- д) експорт товарів за бартерним договором;
- е) експорт товарів за рахунок допомоги.

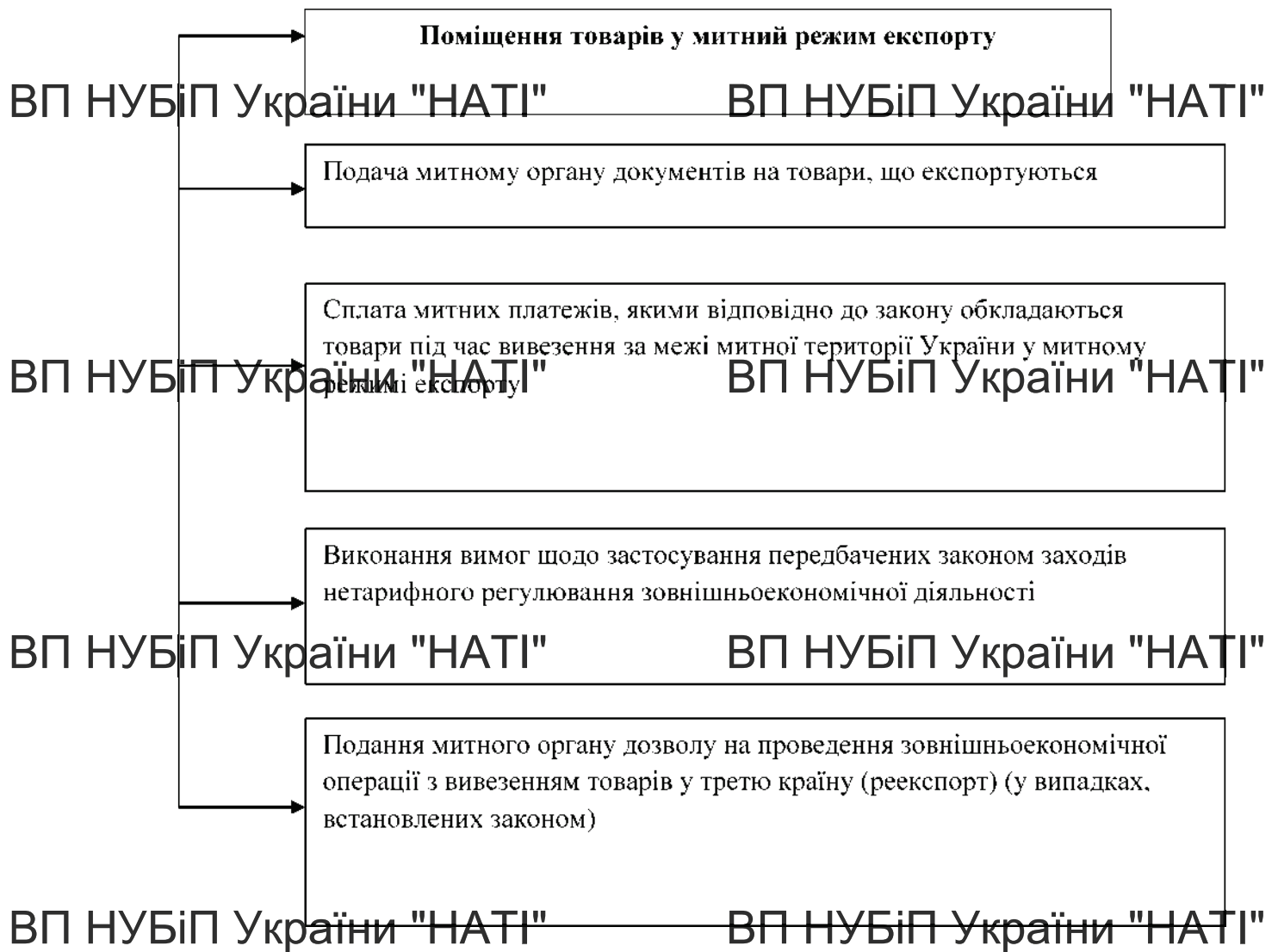
Примітка. Сформовано на основі [90, с.395]

ВП НУБІП України "НАТІ" - Визначення документації експортних операцій

Перед проведенням експортних операцій (а також будь-якої іншої зовнішньоекономічної операції) підприємство повинно, перш за все, зареєструватись у митному органі.

ВП НУБІП України "НАТІ" - Товари, в митному режимі експорту, повинні пройти процедуру митного оформлення. Митне оформлення - виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів для комерційного використання. Митне оформлення починається з подання митної декларації або документу, який її замінює, а також документів, необхідних для митного оформлення (або електронного декларування) декларантом або особою, уповноваженою ним органом доходів та зборів.

Порядок розміщення товарів у митному режимі експорту визначається Митним кодексом України та містить наступні обов'язкові вимоги (рис. 2.3):

Примітка. Сформовано на основі [63]

Рис.2.3 Порядок розміщення товарів у митному експортному режимі

Для здійснення експортної операції необхідно подати на митницю:

- ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"
- митну декларацію;
 - транспортні накладні (CMR, залізничний переказ, авіап перевезення, коносамент, накладну, пакувальні листи);
 - рахунки-фактури;
 - довідку про декларування валютних цінностей, доходів та майна, що належать резиденту України та розташованому за кордоном, або довідку про відсутність валютних цінностей за межами України;
 - ліцензію Міністерства економіки України на товари, що підлягають ліцензуванню.
- ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Всі товари, що проходять через митний кордон України, підлягають митному контролю. Процес митного оформлення товарів передбачає заповнення митної декларації, яка відповідно підтверджує розміщення товарів за певним митним режимом.

Митна декларація - заява встановленої форми, в якій особа визначає митну процедуру, що застосовується до товарів, та інформацію про товари, умови та способи їх переміщення через митний кордон України та нарахування митних платежів, необхідних для застосування цієї процедури.

Митна декларація для декларування товарів (крім тих, що пересилаються через митний кордон України в міжнародних поштових та експрес-відправленнях) заповнюється, якщо відбувається експорт:

товарів, митна вартість яких перевищує еквівалент 100 євро:

- товарів, що підлягають державному експортному контролю та переміщення яких через митний кордон України відповідно до законодавства вимагають видачі відповідного дозволу чи висновку;

- товарів, що ввозяться на митну територію України та підлягають державній реєстрації відповідно до законодавства;

- товарів, розміщених в митних режимах митного складу, вільної митної зони, безмитної торгівлі, переробки на митній території України, переробки за межами митної території України.

Митна декларація складається відповідно до Порядку заповнення митних декларацій у вигляді єдиного адміністративного документа та підтверджує право експортера на розміщення товарів і транспортних засобів у оголошеному режимі, а також права та обов'язки учасників зовнішньоекономічного договору.

Весь процес митного оформлення закінчується видачею оригіналу митної декларації представнику компанії або митному брокеру. Перші чотири аркуші митної декларації заповнюються для митниці, решта передається декларанту. Всі листи декларації повинні містити відбиток печатки особистого номера посадової особи митного органу, який видав товар.

Документами, що підтверджують митну вартість товару, є:

- зовнішньоекономічний договір (контракт) або документ, який його замінює, та долатки до нього, якщо такі є;

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"
- рахунок-фактура (інвойс) або проформа рахунку (якщо товари не підлягають продажу);

- при оплаті рахунку - банківські платіжні документи, що стосуються оцінюваних товарів;

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"
за наявності - інші платіжні або бухгалтерські документи, що підтверджують вартість товару та містять реквізити, необхідні для ідентифікації імпортованих товарів;

- транспортні документи, якщо витрати на транспортування не включаються до вартості товару, а також документи, що містять інформацію про вартість транспортування імпортованих товарів;

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

- копія ліцензії на імпорт, якщо імпорт товарів підлягає ліцензуванню;
- якщо було здійснено страхування, - страхові документи, а також документи, що містять інформацію про вартість страхування.

Інформація про митну вартість товару використовується для:

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"
розрахунку митних платежів;

- застосування інших заходів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України;
- митної статистики;
- розрахунку податкового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

При здійсненні операцій з експорту обов'язково укладається зовнішньоекономічний договір. У практиці міжнародної торгівлі існують різні контракти, їх зміст залежить від здійснюваної операції, кожен з них базується на положеннях класичного договору купівлі-продажу, і тому саме він потребує

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"
детального розгляду. Крім того, договірні відносини, пов'язані з договором

купівлі-продажу у сфері міжнародної торгівлі, регулюються відповідною Конвенцією Організації Об'єднаних Націй [89, с. 11].

Договір купівлі-продажу товарів у міжнародній комерційній практиці

називається контрактом. Він являє собою комерційний документ, що оформлює зовнішньоекономічну угоду, та містить письмову угоду сторін щодо поставок товарів: зобов'язання продавця передати певний товар покупцю та обов'язок покупця прийняти цей товар і оплатити його, або зобов'язання сторін виконати умови торговельного договору.

Регулювання укладання договору купівлі-продажу, а також ті права та обов'язки продавця та покупця, що випливають з такої угоди, уніфіковане в Конвенції Організації Об'єднаних Націй «Про договори міжнародної купівлі-продажу товарів».

Конвенція не застосовується до чинності контракту, будь-яких його положень, а також наслідків, які може мати контракт щодо права власності на продані товари, що, відповідно, буде регулюватися національним законодавством країни, матеріальне право якої сторони погодилися застосувати щодо цього договору.

Якщо одна із сторін договору перебуває в країні, яка не приєдналася до Конвенції, то ця Конвенція не буде застосовуватися до такої угоди, якщо, згідно з правилами міжнародного приватного права, до договору не застосовується право країни, в якій знаходиться підприємство іншого учасника угоди.

Відповідно до законодавства України права та обов'язки сторін за зовнішньоторговельним контрактом визначаються правом тієї країни, яка обрана сторонами під час укладання договору або внаслідок подальшої домовленості.

Якщо між сторонами немає такої угоди, то до договору застосовується законодавство країни, в якій засноване підприємство, або має основне місце діяльності відповідна сторона, що є:

- продавцем - у договорі купівлі-продажу;
- орендодавцем - у договорі оренди майна;

ліцензіаром - у ліцензійному контракті про використання винахідників або аналогічних прав;

- охоронцем - у договорі зберігання;
- комітентом (консигнантом) - у контракті комісії;

- довірительом - у договорі доручення;

ВП НУБІП України "НАТІ" перевізником - у договорі перевезення;

- експедитором - у договорі транспортно-експедиторного обслуговування;

- страхувальником - у договорі страхування;

- кредитором - у договорі кредитування;

ВП НУБІП України "НАТІ" дарувальником - у контракті дарування;

- поручителем - у договорі доручення;

- заставником - у контракті застави.

Якщо договори були укладені на аукціоні, внаслідок тендеру або на біржі, то до них застосовується законодавство тієї країни, на території якої проводився

ВП НУБІП України "НАТІ" аукціон, конкурс чи знаходилась біржа.

Обов'язковою умовою у договорі купівлі-продажу є перехід права власності на товар від продавця до покупця.

Це основна відмінність між договором купівлі-продажу та всіма іншими видами договорів - оренди, ліцензування, страхування та інших, де відсутні

ВП НУБІП України "НАТІ" умови передачі права власності на товари, а предметом договору є або право

користування продукцією, або надання послуг.

Відповідно до законодавства країн СНД, виникнення та припинення права власності на товари за договором купівлі-продажу у покупця відбувається з моменту передачі йому товару, якщо інше не передбачено законом або

ВП НУБІП України "НАТІ" договором.

Підставою для здійснення бухгалтерських записів по експортних операціях є переважно транспортні та розрахункові первинні документи.

Транспортні документи являють собою документи, на підставі яких вантажоодержувач приймає товари, а їх конкретний перелік залежить від

ВП НУБІП України "НАТІ" способу перевезення та умов.

В основному це накладні на різні види транспорту, а також спеціальні додаткові документи. Наприклад, при перевезенні вантажів через морські порти відбувається складання таких транспортних документів:

- картка обліку експортного, транзитного вантажу;

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

- доручення на відвантаження експортних, транзитних вантажів;
- вантажний список;
- вантажний план;
- квитанція;
- замовлення на завантаження;

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

приймально-здавальна відомість.
Розрахункові документи - це рахунки-фактури, пакувальні листи [90, с.394].

Таким чином, документування є способом оформлення господарських операцій відповідними документами, призначеними для первинного моніторингу господарських операцій (обов'язкова умова відображення їх в обліку).

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Документування експортних операцій відіграє важливу роль у діяльності компанії, забезпечує контроль за збереженням її майна. Документи мають юридичне значення як письмове підтвердження здійснення господарських операцій та використовуються для аналізу господарської діяльності, фінансового контролю та документального аудиту.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

2.2 Бухгалтерський облік операцій з експорту

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Організація обліку експортних операцій визначається низкою факторів, насамперед, участю або неучастю в експорті посередницьких організацій, порядком передачі права власності на товари, що експортуються іноземному покупцю та формою розрахунків з ним.

Основними завданнями бухгалтерського обліку операцій з експорту є:

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

- формування достовірної інформації про продаж експортних товарів;
- своєчасне виявлення та правильне визначення фінансового результату від експорту;
- формування достовірної інформації про розрахунки з іноземними

покупцями та посередниками;

ВП НУБІП України "НАТІ" формування достовірної інформації про курсові різниці

Процес реформування української економіки суттєво вплинув на необхідність створення нової методології бухгалтерського обліку, зокрема, обліку експортних операцій. Важливими в цьому відношенні є принципи, викладені в Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»:

ВП НУБІП України "НАТІ" принцип превалювання сутності за формою, що визначає визнання

доходів та їх відображення в обліку за методом нарахування, тобто з моменту набуття права на них;

- принцип нарахування та відповідності доходів і витрат, згідно з якими доходи та витрати відображаються у бухгалтерському обліку та звітності на

ВП НУБІП України "НАТІ" момент їх виникнення, незалежно від дати отримання або сплати прощовиків

коштів. Щоб визначити фінансовий результат в звітному періоді необхідно порівнювати доходи звітного періоду з витратами, понесеними на отримання цих доходів [29].

На основі цих принципів формується концепція процесу реалізації та концепція визначення фінансових результатів експортних операцій.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Концепція процесу реалізації визначає період, у який слід визнавати дохід, а також порядок визначення суми доходу від продажу.

Концепція фінансових результатів полягає в порівнянні доходів та витрат за операціями.

ВП НУБІП України "НАТІ" Операції повинні бути відображені в обліку відповідно до їх сутності, а

неюрідичної форми. З огляду на це потрібно визначити критерій і основні принципи визнання доходу. Поняття доходу визначено в П(С)БО 15 «Дохід» [71].

Дохід - це збільшення економічних вигод у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, що призводить до збільшення власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

У процесі визнання доходу від продажу товарів, робіт і послуг при експорті є певні особливості.

Визнання доходів має здійснюватися відповідно до принципу нарахування

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

та відповідності доходів і витрат, що визначає порядок реєстрації в обліку доходів від реалізації товарів. Доходи можуть визнаватися на момент поставки товарів або послуги покупцеві, до або після такої доставки. Визначення цього моменту залежить від того, коли ця господарська операція відповідатиме критеріям визначеності, релевантності та надійності. Дохід відображається, коли

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

він визнаний або може бути визнаний. Визнання доходу за товари, послуги або інші види активів, що продаються за готівку або в обмін на ресурси, підтверджується моментом передачі права власності на них від продавця до покупця.

Дохід відображається, коли він зароблений, тобто коли компанія

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

завстріла роботу, здійснення якої надає їй право отримати цей дохід відповідно до умов договору, та коли компанія впевнена, що обсяг роботи буде оплачений замовником.

Найпоширенішою ситуацією, що відповідає критеріям визнання доходу, є ситуація, коли підприємство одержує дохід у вигляді оплати за відвантажені

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

товари, послуги, надані на момент відвантаження. Відображення такого доходу у бухгалтерському обліку відбувається на дату продажу товарів або послуг. Такий метод відображення доходу називається відображенням на дату відвантаження.

Існує ряд ситуацій, коли дотримання вищезазначених критеріїв визнання

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

доходу стає можливим лише після моменту відвантаження товару. П(С)БО 15 «Дохід» визначає критерії визнання доходу від продажу залежно від того, що було реалізовано: товари, роботи або послуги або дохід отриманий внаслідок використання активів підприємства іншими особами, а також на основі конкретних умов кожної господарської операції, яка може

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

привести до отримання доходу. Тому дата відображення доходу від продажу може не збігатися з датою відвантаження товарів, підписання документів про виконання робіт та послуг. Експортна операція вважається завершеною, коли сторони зовнішньоекономічного контракту повністю виконали умови договору.

Термін виконання експортної операції відповідно до чинного законодавства становить 90 календарних днів, а для деяких товарів - 180 календарних днів [71].

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Послуги, на відміну від товарів, не мають матеріальної форми. Тому кордон перетинають непомітно, минаючи всі митні формальності. Підтвердження того, що послуга надається, є документ, погоджений сторонами. Дата такого документа є датою визнання доходу.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Дохід від експорту послуг повинен також визнаватися на звітну дату:
а) на основі ступеня завершеності операції - якщо одночасно виконуються наступні умови:

- дохід можна достовірно визначити;
- існує ймовірність отримання економічних вигод;

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

на дату балансу можлива достовірна оцінка ступеня завершеності надання послуг;

- можлива достовірна оцінка витрат, понесених на надання послуг та необхідних для їх завершення;

б) на основі суми відшкодування витрат - якщо така сума

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

визначена. Що стосується принципів превалювання сутності над формою, а також нарахування та відповідності доходів і витрат на момент їх виникнення, незалежно від дати отримання або сплати грошових від відвантаження товарів на експорт - не обов'язкова умова для відображення доходу від реалізації товарів

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

на експорт. Характерними особливостями визнання доходу від експорту товарів є те, що експортер передавши ризики власності на товар, впевнений у економічних вигодах від операції, може достовірно визначити суму доходу, а також може реально оцінити фактичні витрати.

Концепція продажу товарів має два аспекти:

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

- аспект визнання доходу;
- аспект визнання витрат.

Правильне визначення чистого фінансового результату від продажу протягом звітного періоду вимагає визнання цих двох аспектів у одному

звітному періоді.

Визначення фінансового результату від експорту товарів відбувається шляхом порівняння доходу звітного періоду від продажу товарів з витратами, понесеними для отримання цих доходів. Дохідний аспект відображає збільшення, а аспект витрат - зменшення матеріального активу. Таким чином, поки не відображено дохід від продажів, а також витрати, пов'язані з експортною операцією (транспортні витрати, страхування тощо), товари не можуть бути списані на експорт [65, с.236].

Оскільки експортні товари призначені для вивезення з метою продажу за межами митного кордону України, то вони є експортними з моменту їх відправлення на адресу іноземного одержувача. Для відображення в обліку експортних товарів та їх переміщення відповідно складають товаросупровідні транспортні, експедиторські, страхові, складські, розрахункові, митні, банківські документи.

Визначальним принципом облікової політики підприємства, що формує момент реалізації, є дата подання вищезазначених документів покупцеві або подання уповноваженому банку, отримання коштів, надання векселя покупцем, комерційного кредиту або іншого документу, який гарантує оплату. Інвалютна виручка обліковуються в національній та іноземній валютах.

Підтвердженням завершення експортної операції є печатка митниці країни-одержувача на документах та свідоцтво банку про надходження коштів на рахунок підприємства.

Дата відвантаження (навантаження на борт, відправки або прийняття до перевезення) - це дата видачі транспортного документа. У випадку видачі кількох транспортних документів (на різні дати або на різні морські порти) дата відвантаження - це дата останнього транспортного документа.

Реалізація експортної продукції відображається за контрактною вартістю відповідно до базисних умов поставки. При визначенні цієї вартості враховуються облікова вартість та базисні умови доставки. ПДВ та акцизний податок на експортні товари не входять до ціни товару. Додатковими елементами

контрактної вартості експортної продукції та експортних товарів є мито, митні збори та транспортні витрати в залежності від базисних умов поставки, «Інкотермс-1990».

Списання первісної вартості проданих експортних товарів (собівартості експортної продукції) та накладних витрат, пов'язаних з цією операцією (мито, митний збір, транспортні витрати тощо) в обліку відбувається одночасно з відображенням реалізації.

При здійсненні операцій з експорту товарів, робіт, послуг базою оподаткування ПДВ виступає контрактна вартість; її визначають за регульованими або вільними цінами.

Об'єктом оподаткування є операції з експорту товарів за межі митної території України та надання послуг (виконання робіт) за межами митної території України [46, с.181].

Якщо підприємство здійснює експорт підакцизних товарів за іноземну валюту, придбавши перед цим дані товари за цінами, в які було включено акцизний податок, то суми такого акцизного податку відшкодовуються підприємству (виходячи з митної вартості та пропорційно до суми іноземної валюти, яка надійшла на його рахунок). Але сума такого відшкодування має бути не більша суми акцизного податку, який був сплачений до бюджету виробником або постачальником цього товару (якщо не закінчився річний строк з дня надходження сум податку до бюджету). Повернення здійснюється фінансовими органами за даними податкових органів після подання письмової заяви із підтверджуючими документами.

Якщо підприємство закуповує товари для здійснення експортної операції та продає їх за іноземну валюту, ціна покупки цих товарів складається з купівельної вартості, за вирахуванням ПДВ та акцизного податку.

Облік ПДВ при експорті практично зводиться до обліку суми нарахованого податкового кредиту. Потім, виходячи з даних бухгалтерського обліку, визначається сума експортного відшкодування, тобто сума ПДВ, сплачена постачальнику у складі ціни ТМЦ, які компанія використовувала у

виробництві експортної продукції або безпосередньо експортувала.

ВП НУБІП України "НАТІ" Облік суми податкового кредиту не залежить від цілі використання придбаних запасів, та здійснюється в загальному порядку. Одночасно з розрахунком експортного відшкодування, крім митних декларацій або актів, що підтверджують виконання робіт (послуг) на експорт, повинні бути представлені засвідчені банком копії платіжних доручень.

ВП НУБІП України "НАТІ" Відвантаження товарів до країн СНД здійснюється тільки після оплати від іноземного партнера або гарантії іноземного банку про оплату.

Як і при здійсненні будь-яких операцій з іноземною валютою, у разі експортних операцій виникають курсові різниці. Визначення курсових різниць від перерахунку операцій, виражених в іноземній валюті, заборгованості та

ВП НУБІП України "НАТІ" іноземної валюти, здійснюється відповідно до П(С)БО 21 [72]. **ВП НУБІП України "НАТІ"**

При відображенні розрахунків за операціями з експорту на рахунках бухгалтерського обліку (якщо розрахунки здійснювались в іноземній валюті), іноземна валюта переводиться в національну, оскільки компанії здійснюють облік та складають фінансову звітність у національній валюті України.

ВП НУБІП України "НАТІ" Розрахунки в іноземній валюті відображаються в обліку "через" **ВП НУБІП України "НАТІ"** перерахування в національну валюту. Такі вимоги викладені в П(С)БО 21. Таким чином, відповідно до п. 5 П(С)БО 21, операції в іноземній валюті при первісному визнанні відображаються у валюті звітності (у гривнях) шляхом перерахунку суми в іноземній валюті на початок дня дати здійснення операцій [72].

ВП НУБІП України "НАТІ" Також операції з безготівковими розрахунками в іноземній валюті **ВП НУБІП України "НАТІ"** дозволяється відображати у розмірі, зазначеному в документах банку, з урахуванням особливостей використання банком обмінного курсу на дату здійснення операції. Головне, що б це не суперечило вимогам податкового та митного законодавства в частині застосування валютного курсу.

ВП НУБІП України "НАТІ" Порядок відображення в бухгалтерському обліку експортних операцій **ВП НУБІП України "НАТІ"** залежить від того, що є першою подією - відвантаження товару або отримання попередньої оплати.

Якщо першою подією є відвантаження продукції, то постачальник

відображає дохід у розмірі вартості продукції, що продається, за офіційним курсом гривні до іноземної валюти НБУ на цю дату. Ця заборгованість є монетарною статтею, тому перераховується на дату балансу та/або на дату погашення покупцем-нерезидентом. Одночасно розраховуються курсові різниці, отримані при таких операціях. Вони можуть відобразитися як у складі доходів (позитивна курсова різниця), так і у складі витрат (від'ємна курсова різниця).

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

Якщо перша подія - передплата, то на момент її отримання, постачальник не відображає дохід від такої операції. Заборгованість перед покупцем-нерезидентом не перераховується на дату балансу, оскільки така заборгованість належить до немонетарних статей.

Такі доходи відобразатимуться на момент передачі покупцеві права власності на товар, але за офіційним курсом НБУ гривні до іноземної валюти на дату отримання передплати.

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

Бухгалтерський облік в експортера залежить від умов розрахунку із покупцем за товари. Визнання доходу (якщо перша подія - відвантаження товарів) відображається бухгалтерським проведенням:

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

Дт 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»
- Кт 702 «Дохід від реалізації товарів».

Витрати, які включені до вартості товарів і визнаються одночасно з доходами від їх продажу відображаються на субрахунку 902 «Собівартість реалізованих товарів».

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

Витрати, понесені в процесі митного оформлення, оплати послуг вантаження, страхування, транспортування, відображаються в бухгалтерському обліку на рахунок 93 «Витрати на збут».

Внаслідок різниці між валютними курсами продажу іноземної валюти та зарахування коштів на рахунки виникають курсові різниці, які відображаються на субрахунках 711 «Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти» та 942 «Витрати від купівлі-продажу іноземної валюти», кореспондуючи з субрахунком 311 «Поточні рахунки в національній валюті».

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

Об'єкт обкладення податком на прибуток відповідає бухгалтерському

фінансовому результату до оподаткування з коригуванням на різниці, що визначається пп. 134.1.1. Податкового кодексу.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

При проведенні контрольованих операцій підприємству слід збільшити фінансовий результат на суму перевищення цін над контрактною вартістю товарів, що продаються відповідно до вимог ст. 39 та пп. 140.5.1 Податкового кодексу [69].

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

ДП «Бучацьке лісове господарство» здійснює експортні операції з іноземними фірмами. Ці операції відображаються наступним чином (таблиця 2.1).

Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» 10 вересня 2021 року відвантажила

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

товари на експорт компанії «Графіка» (Польща).

Відповідно до митної декларації контрактна вартість товару - 20000 дол. США. Собівартість реалізованих на експорт товарів - 330000 грн. Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» оплатило послуги транспортної організації з

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

перевезення товарів до пункту навантаження в сумі 3600 грн. (в т.ч. ПДВ).

Отже, порядок відображення в обліку експортних операцій залежить від умов їх оплати. Для відображення експортних операцій на рахунках необхідно дотримуватись вимог Податкового кодексу України.

Підприємства, які здійснюють операції з експорту товарів, отримують

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

виручки в іноземній валюті при формуванні в бухгалтерському обліку інформації про операції в іноземних валютах, повинні керуватися нормами П(С)БО 21.

Певні особливості мають операції з експорту послуг:

- відсутність митних процедур і митних платежів;

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

місце і факт надання послуг обумовлюється договором, оформляється актом виконаних робіт.

При здійсненні експортних операцій (незалежно від того, хто є експортером) в бухгалтерському обліку повинні бути відображені такі

господарські операції, як:

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Таблиця 2.1

Журнал реєстрації господарських операцій Філії «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» за вересень-жовтень 2021 р.

Дата	Зміст господарської операції	Сума		Кореспонденція рахунків	
		Дол.	грн.	Д-т	К-т
10.09	МД Відвантажено товари на експорт	20000	570000	362	702
10.09	МД нараховано ПДВ	-	0	702	641
10.09	Довідка бухгалтерії Списано купівельну вартість реалізованих товарів	-	330000	902	281
10.09	Рахунок Акцентовано рахунок транспортної організації за перевезення товару, що експортується	-	3000	93	631
10.09	Податкова накладна Відображено суму ПДВ у вартості транспортних послуг	-	600	641	631
10.09	Нараховано плату за митне оформлення товару Отримано від митного брокера послуги з декларування товару Оплачено послуги митного брокера	-	2000 3200 3200	93 93 685	377 685 311
10.09	Довідка бухгалтерії Списано на фінансовий результат суму чистого доходу	-	570000	702	791
10.09	Довідка бухгалтерії Списано на фінансовий результат купівельну вартість реалізованої продукції	-	330000	791	902
10.09	Довідка бухгалтерії Списано на фінансовий результат суму витрат на збут	-	8200	791	93
30.09	Розрахунок бухгалтерії Визначено курсову різницю по заборгованості покупців на останній день звітного періоду $20000 \times (28,55 - 28,5) = 1000$	-	1000	362	714
30.09	Довідка бухгалтерії Списано на фінансовий результат нараховану курсову різницю	-	1000	714	791
10.09	Витиска банку На транзитний валютний рахунок надійшла виручка іноземного покупця	20000	572000	314	362
10.10	Розрахунок бухгалтерії Відображено курсову різницю по заборгованості покупців на дату оплати	-	1000	362	714

10.10	Довідка бухгалтерії Списано на фінансовий результат нараховану курсову різницю	-	1000	714	791
-------	---	---	------	-----	-----

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

- відвантаження ТМЦ зі складу;
- надходження грошових коштів на поточний рахунок або отримання доходу та понесення витрат за операцією і визначення фінансового результату.

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

Примітка. Сформовано самостійно

Експортні операції є одним із джерел наповнення країни іноземною валютою, а державна підтримка операцій сприятиме підвищенню добробуту населення та, відповідно, держави.

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

2.3 Порядок оподаткування експортних операцій

Зростання обсягів зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств через міжнародну інтеграцію призводить до появи ряду проблем на цих же підприємствах. Однією з найбільш актуальних є відображення зовнішньоекономічних операцій у податковому обліку. Реформування економічних відносин у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України певною мірою зменшило невідповідність податкового законодавства нормативно-правовим актам, що регламентують бухгалтерський облік. Проте наближення податкового обліку до бухгалтерського обліку не змінило їх різних цілей. Податкові розрахунки є важливою частиною облікової роботи (для практичної діяльності підприємств), тому вдосконалення методики їх реалізації залишається актуальним.

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

Вдосконалити податкові розрахунки ПДВ Д.І. Габій пропонує шляхом налагодження документального оформлення та аналітичного обліку, а також впровадження накопичення даних, що відповідатиме вимогам бухгалтерської та податкової звітності. З метою вдосконалення документарного оформлення

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

розрахунків з ПДВ автор вважає, що доцільно відмовитися від видачі податкових накладних. Ці зміни дадуть змогу зменшити складність бухгалтерських процедур, а інформація про платника податків буде внесена до первинних документів: рахунків-фактур, накладних, актів виконаних робіт, квитанцій, товарних чеків. [4, с. 47-48].

Аналіз змін у податковому законодавстві України за минулий рік показав, що позитивні зміни відбулися в податковому обліку та в наближенні його норм до норм законодавства бухгалтерського обліку, зокрема, П(С)БО. У той же час, поряд із питаннями щодо обліку оподаткування експортно- імпорتنих операцій, не з'ясованими залишаються положення методичного та документального характеру (рис 2.4).

Експортні операції підлягають оподаткуванню відповідно до чинного податкового законодавства. База оподаткування за експортною операцією визначається з врахуванням вимог абз. 2 п. 188.1 ПКУ. Відповідного до цього пункту, база оподаткування операцій з постачання не може бути нижчою від їхньої ціни придбання/ звичайної ціни / балансової вартості.

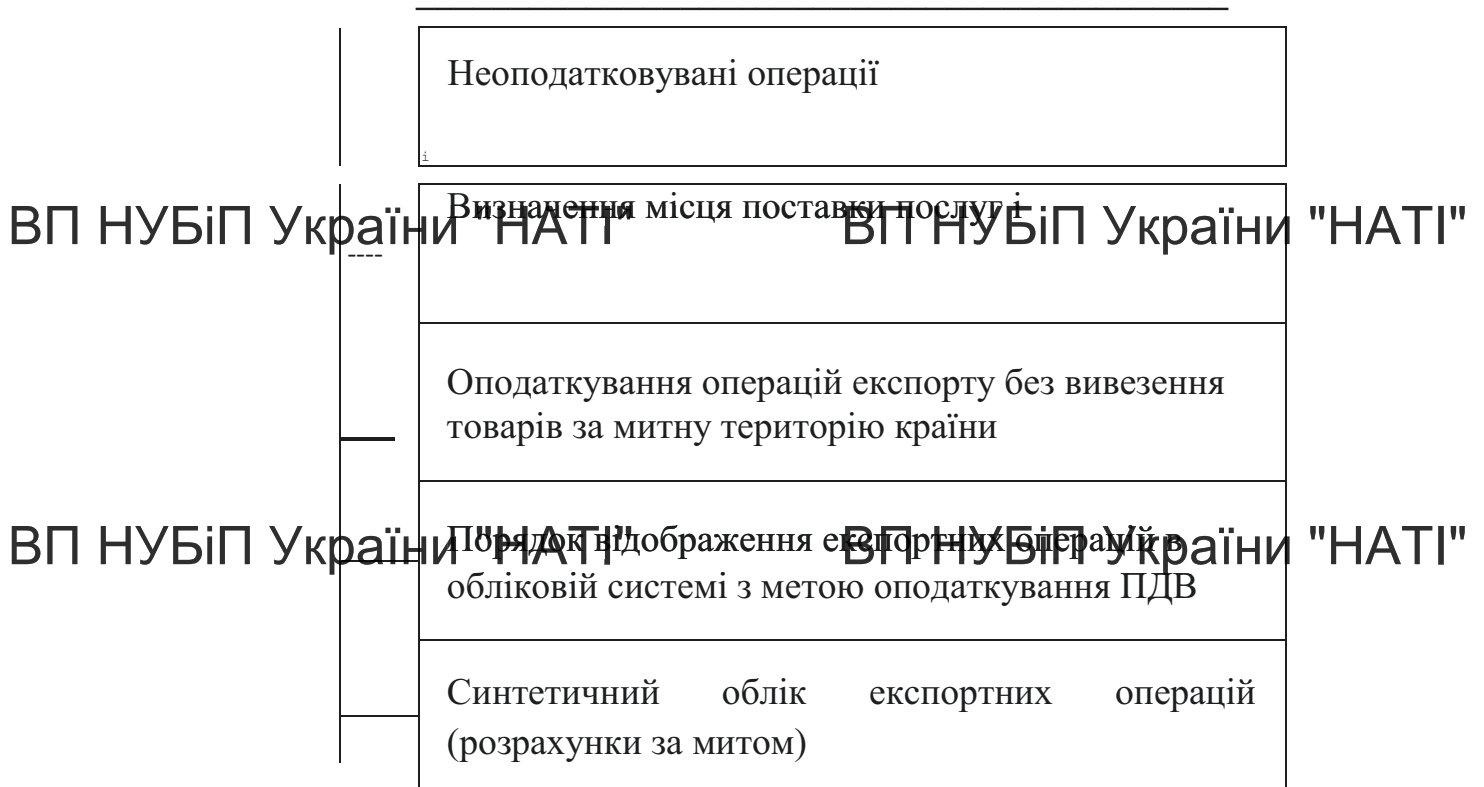
Операції з вивезення товарів у митному режимі експорту оподатковуються ПДВ за нульовою ставкою (пп. «а» пп. 195.1.1, п. 206.4 ПКУ). У той же час відповідно до п. 187.1 ст. 187 ПКУ дата виникнення ПДВ-зобов'язань за експортними операціями - це дата митної декларації, яка засвідчує факт перетину митного кордону України, складеною відповідно до вимог митного законодавства [69].

Продукція вважається вивезеною за межі митної території України, коли таке вивезення підтверджене в порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України митною декларацією, яка оформлена згідно з вимогами Митного кодексу (пп. 195.1.1 п. 195.1 ст. 195 ПКУ) [63].

Українська термінологія ст. 248 ПКУ передбачає, що дата оформлення починається з подання органу доходів і зборів митної декларації або документа, що її замінює. Подання декларації здійснює декларант або уповноважена ним особа.

ВП НУБіП України "НАТІ" Проблемні питання розрахунків з бюджетом та їх облікового забезпечення

ВП НУБіП України "НАТІ" Експортне бюджетне відшкодування суми ПДВ

ВП НУБіП України "НАТІ" Примітка: Сформовано на основі [75, с. 73] ВП НУБіП України "НАТІ"
 Рис.2.4 Проблемні питання обліку розрахунків з бюджетом за експортно-імпортними операціями

Відповідно до частини п'ятої ст. 255 Митного кодексу, митне оформлення вважається завершеним після здійснення всіх митних формальностей, засвідчених органом доходів та зборів. Таке засвідчення відбувається шляхом проставлення відповідних митних забезпечень (у тому числі за допомогою інформаційних технологій), інших знаків на митній декларації або документі,

який, відповідно до закону, замінює її, а також на товаросупровідних документах

ВП НУБІП України "НАТІ" у разі їх подання на паперовому носії [69]. ВП НУБІП України "НАТІ"

Відповідно до п. 16 Положення № 450, митна декларація на паперовому носії вважається оформленою, якщо на всіх її аркушах є відбиток номерної печатки посадової особи митного органу, яка завершила митне оформлення, і, якщо наявна відмітка про завершення митного оформлення (вноситься за допомогою автоматизованої системи). Також декларація повинна бути

ВП НУБІП України "НАТІ" засвідчена електронним цифровим підписом посадової особи, яка завершила

митне оформлення.

Електронна митна декларація з допомогою автоматизованої системи митного оформлення перетворюється у візуальну форму, придатну для

ВП НУБІП України "НАТІ" прийняття її вмісту в такому форматі, що не дозволяє робити подальші зміни в

ній; засвідчується електронним цифровим підписом посадової особи митного органу, яка завершила митне оформлення, і направляється декларанту або уповноваженій особі.

Таким чином, для того, щоб визначити відповідно до п. 187.1 ст. 187

ВП НУБІП України "НАТІ" Податкового кодексу дату настання зобов'язання з ПДВ у випадку експорту

товарів, вважають датою оформлення митної декларації дату завершення процедури митного оформлення експортної операції (визначається тим, що посадова особа митного органу на всіх аркушах такої декларації проставила відбиток номерної печатки, якщо здійснювалось електронне декларування - за

ВП НУБІП України "НАТІ" фактом наявності електронного цифрового підпису посадової особи митного

органу на митній декларації після її перетворення в візуальну форму [69].

Тобто, коли дата реєстрації митної декларації та дата фактичного перетину товарів митного кордону України потрапляють в різні податкові періоди, дата виникнення податкових зобов'язань за операціями з експорту товарів - це дата

ВП НУБІП України "НАТІ" оформлення митної декларації. ВП НУБІП України "НАТІ"

Відповідно до п. 201.1 ст. 201 ПКУ, платник податку зобов'язаний подати на реєстрацію податкові накладні в електронному вигляді з урахуванням умов реєстрації в порядку, встановленому законодавством, з електронним підписом

уповноваженої платником особи датою оформлення митних декларацій та зареєструвати їх в єдиному реєстрі у встановлені терміни.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Податкова накладна на операції з вивезення товарів за межі митної території України складається з урахуванням офіційного курсу гривні до іноземних валют, який встановлено Національним банком України у попередній робочий день.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

При складанні податкової накладної у верхній лівій частині в графі «На підлягає наданню отримувачу (покупцю) з причин», робиться відмітка «X» і вказується тип причини «07 - Складена на операції з вивезення товарів за межі митної території України».

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Відповідно до п. 12 Порядку № 1307, у випадку операцій з експорту товарів за межі митної території України у графі «Отримувач (покупець)» зазначаються найменування (ПІБ) нерезидента та через кому - країна, в якій зареєстрований покупець (нерезидент).

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Податкова накладна заповнюється державною мовою. Проте, у разі неможливості перекладу найменування нерезидента на державну мову, заповнити рядок «Отримувач (покупець)» допускається без перекладу на державну мову.

У рядку «Індивідуальний податковий номер отримувача (покупця)» зазначається умовний ПІН «300000000000».

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

У графі 8 табличної частини розділу Б ПН вказується код ставки ПДВ, за якою здійснюється оподаткування поставок товарів та послуг, зокрема «00/» у випадку операцій з експорту товарів за межі митної території України, які підлягають оподаткуванню за нульовою ставкою.

У графі 10 вказується обсяг постачання (база оподаткування) без урахування ПДВ (п. 16 Порядку № 1307).

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Пунктом 195.2 ст. 195 Податкового кодексу передбачено, що у випадку звільнення від оподаткування операцій з поставки товарів на митній території України відповідно до положень розділу V Податкового кодексу, до операцій з експорту таких товарів застосовується нульова ставка.

Проте існують експортні операції, до яких не застосовується нульова

ставка (таблиця 2.2).
ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

Таблиця 2.2

Операцій з експорту товарів, до яких нульова ставка не застосовується

Стаття ПКУ	Операцій з експорту товарів, до яких нульова ставка не застосовується
п. 206.5 ст. 206 ПКУ	операції з вивезення товарів у митному режимі експорту згідно з п. 5 частини першої ст. 86 Митного кодексу, що оподатковуються податком за ставкою, визначеною пп. 195.1.1 п. 195.1 ст. 195 Податкового кодексу
п. 210.7 ст. 210 ПКУ	операцій із вивезення культурних цінностей у митному режимі експорту
п. 23 підрозділу розділу XX ПКУ	до 01.01.2019 рр. звільняються від оподаткування ПДВ операції з вивезення в митному режимі експорту відходів та брухту чорних і кольорових металів, а також паперу та картону для утилізації (макулатури та відходів) товарної позиції «4707» згідно з УКТ ЗЕД. Переліки таких відходів та брухту чорних і кольорових металів затверджуються Кабінетом Міністрів України

Примітка. Сформовано на основі [69]

ВП НУБІП України "НАТІ" Тимчасово звільнено від оподаткування ПДВ операції експорту за межі митної території України (п. 63 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу):

ВП НУБІП України "НАТІ"

- з 01.09.2018 року по 31.12.2021 року соєвих бобів (товарна позиція «1201» згідно УКТ ЗЕД);

ВП НУБІП України "НАТІ" з 01.01.2020 року по 31.12.2021 року насіння ріпаку або свиріпи (товарна позиція «1205» згідно з УКТ ЗЕД).

30 серпня 2018 року Президент Петро Порошенко підписав Закон №2440-VIII від 22 травня 2018 року «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо деяких питань оподаткування податком на додану вартість операцій з вивезення за межі митної території України олійних культур» [69]. Закон доповнив новий абзац пункту 63 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ, згідно з яким положення цього пункту не застосовуються до експортних операцій сільськогосподарських підприємств - виробників соєвих бобів та

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

насіння свиріпи або ріпаку, вирощених на землях сільськогосподарського призначення, що належать або використовуються такими сільськогосподарськими виробниками на правах оренди (суборенди). Цей Закон набрав чинності з 1 вересня 2018 року.

Наступний обов'язковий платіж - це мито.

Мито є податком, встановленим Податковим кодексом України та Митним кодексом України, який обчислюється та сплачується відповідно до МКУ, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [63].

В Україні застосовуються наступні види мита (рис 2.5):

Вивізне (експортне) мито нараховується на товари та інші предмети, коли вони експортуються за межі митної території України відповідно до законів України:

- Закон України від 10.09.99 № 1033-XIV «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур»;

- Закон України від 07.05.96 № 180/96-ВР «Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкурну сировину»;

- Закон України від 24.10.02 № 216-IV «Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів»;

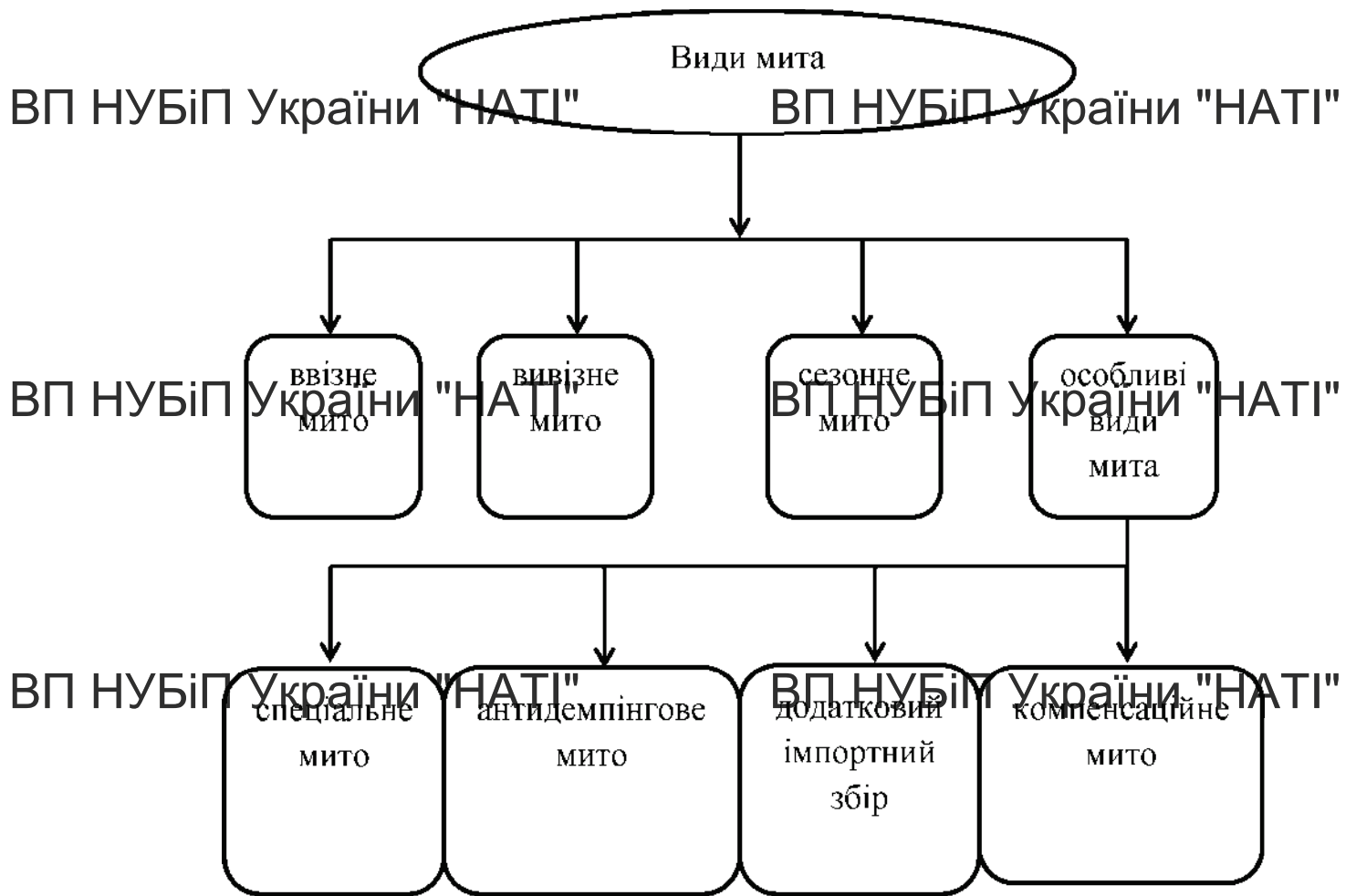
- Закон України від 13.12.06 № 441 -V «Про ставки вивізного

(експортного) мита на брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням»;

- Закон України від 03.06.08 № 309-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (експортне мито на гази, п.9 Прикінцевих положень (розділ II) зазначеного Закону).

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Примітка. Сформовано на основі [63]
 Рис.2.5 Види мита

Спеціальне мито встановлюється відповідно до Закону України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну»: як заходи у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів та економічних груп, що обмежують вчинення законних прав та інтересів іноземних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України.

Додатковий імпортний збір визначається законом відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року (далі - ГАТТ-1994) та Домовленості про положення ГАТТ-1994 щодо платіжного балансу у випадку суттєвого погіршення стану платіжного балансу або значного скорочення золотовалютних резервів.

Починаючи з 1 січня року, наступного після вступу України до Світової

організації торгівлі, передбачається поетапне зменшення експортного мита на

ВП НУБІП України "НАТІ" відновлений відсоток шороку, а саме: ВП НУБІП України "НАТІ"

Відповідно до останнього абзацу статті 1 Закону України від 10.09.99 р. № 1033-XIV «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур», починаючи з 1 січня 2007 року, ставка експортного мита на насіння олійних культур кожен рік зменшується на 1 відсотковий пункт до зменшення 10 відсотків.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

У зв'язку з цим експорт з України з 1 січня 2013 року насіння окремих видів олійних культур (зазначених у статті 1 Закону України від 10.09.99 № 1033-XIV повинен оподатковуватись за ставками експортного мита - 10% (у відсотках від митної вартості товару) [63].

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

18 червня 2018 року Президент підписав Закон № 2434-VIII від 04.04.2018 р. За ними терміном на 3 роки продовжено дію експортного мита на відходи та брухт чорних металів. У той же час його ставки зросли з 30 євро/т до 42 євро/т. Це збільшення пояснюється зростанням вартості цієї сировини на зовнішніх ринках і, як наслідок, втратою «обмежуючого» ефекту мита.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Відповідно до пп. 213.2.1 п. 213.2 ст. 213 ПКУ експорту ідакцизних товарів" платником податку за межі митної території України - це операція, яка не підлягає оподаткуванню акцизним податком [69].

Товари вважаються експортованими платником податку за межі митної території України, якщо їх експорт засвідчується правильно оформленою

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

митною декларацією, в тому числі, якщо відвантаження здійснювалося у звітному періоді, а вивезення - у наступному звітному періоді, та на дату подання декларації з акцизного податку за звітний місяць існує така митна декларація.

Отже, якщо підприємство здійснює експорт ідакцизних товарів за межі митної території України, то ці операції не підлягають обкладенню акцизним

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

податком, відповідно до пп. 213.2.1 п. 213.2 ст. 213 Кодексу. У цьому випадку вимоги, зазначені в абзаці другому пп. 213.2.1 п. 213.2 ст. 213 Кодексу щодо підтвердження того, що ідакцизні товари (продукція) є дійсно вивезеними (експортованими), повинні бути виконані.

Операції з експорту підакцизних товарів платником податків за межі митної території України включаються до «Довідника інших податкових пільг», який щоквартально формується та розміщується на сервері ДФС (код пільги «14020030»).

У загальному випадку експортні операції не призводять до виникнення різниць між результатами бухгалтерського обліку та об'єктом оподаткування податком на прибуток. Тому всі доходи та витрати, сформовані відповідно до правил бухгалтерського обліку, можуть бути безпечно переведені до складу доходів та витрат без будь-яких коригувань.

У ПКУ передбачено лише одне коригування фінансового результату за операціями з експорту товарів і воно застосовується тільки до контрольованих операцій. Зокрема, «високоприбуткові» платники податку на прибуток (є річним доходом понад 20 мільйонів гривень), а також ті, які не поставили у декларації з податку на прибуток підприємств відмітку про не проведення коригувань, збільшують фінансовий результат на суму перевищення ціни, визначеної принципом «витягнутої руки», над контрактною (договірною) вартістю реалізованих товарів (робіту послуг) в ході контрольних операцій у випадках, передбачених ст. 39 ПКУ (п. 140.5.1 ПКУ) [9].

В інших випадках коригувань фінансового результату для операцій з експорту товарів згідно з ПКУ не здійснюються. Відповідно, всі платники податків відображають такі операції виключно з правилами бухгалтерського обліку.

Висновки до розділу II

Отже, підприємство, яке здійснює певну господарську діяльність, здійснює, відповідно, і операцій, які повинні відображатися в бухгалтерському обліку. Проте, таке відображення може бути можливим лише при наявності документа, який підтверджує факт здійснення господарської операції.

Документування являє собою спосіб оформлення господарських операцій відповідними документами, призначеними для первинного спостереження за

господарськими операціями.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Організація обліку експортних операцій визначається низкою факторів, насамперед, участю або неучастю в експорті посередницьких організацій, порядком передачі права власності на товари, що експортуються до іноземного покупця, та формою розрахунків. Бухгалтерський облік в експортера залежить від умов розрахунку із покупцем за товари. Визнання доходу (за умови першої

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

політи - відвантаження товарів) відображається бухгалтерським проведенням:

- Дт 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»;
- Кт 702 «Дохід від реалізації товару».

Експортні операції підлягають оподаткуванню відповідно до чинного податкового законодавства.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

У загальному випадку експортні операції не призводять до виникнення різниць між результатами бухгалтерського обліку та об'єктом оподаткування податком на прибуток. Тому всі доходи та витрати, сформовані відповідно до правил бухгалтерського обліку, можуть бути безпечно переведені до складу доходів та витрат без будь-яких коригувань.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Для практичної діяльності підприємств податкові розрахунки - важлива складова облікової роботи, тому актуальним є вдосконалення методики їх здійснення, яка відповідає б достовірному обліковому забезпеченню податкової звітності за будь-яких змін податкового законодавства.

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

РОЗДІЛ ІІІ

АНАЛІЗ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА ТА ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ" ОЦІНКА ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ

3.1 Аналіз експортної діяльності підприємства та оцінка ефективності експорту

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» протягом 2022р. здійснило експортні операції лісопродукції в кількості 18 756,053 м. куб. на суму 18 460 706,03 грн., а в 2021р. в кількості 12 156,78 м. куб. на суму 12 871 841,98 грн.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
Тобто експорт лісопродукції зменшився на 5 588 864,05 грн. Не погано для підприємства, адже коли у питомій вазі реалізації лісопродукції більша частка експорту, тоді підприємство менше заплатить ПДВ, оскільки експорт лісопродукції здійснюється за нульовою ставкою.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
За якість товару відповідають як підприємства-виробники, так і фірми-посередники. Якість експортних та імпортованих товарів повинна відповідати технічним умовам контрактів, в іншому випадку іноземний покупець може пред'явити фірмі рекламацию.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
Рекламация - претензія до якості товару (послуг), що містить вимоги щодо усунення недоліків, зниження ціни, відшкодування збитків. Аналіз якості товарів за звітний період проводиться порівняно з аналогічними показниками минулого періоду, при цьому порівнюється: кількість отриманих рекламаций; сума рекламаций; кількість задоволених рекламаций. Як критерій якості товарів використовується показник процентного співвідношення суми задоволених рекламаций до вартості поставлених товарів.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
Крім динаміки рекламаций, вивчаються й окремі рекламации. При цьому з'ясується, які заходи здійснено фірмою щодо підвищення якості товарів і наскільки вони виявилися ефективними.

З метою підтвердження якості лісопродукції Філія «Ніжинське лісове

господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» проводила аудит по сертифікації лісопродукції литовською фірмою UAB NEPCON LT, яка знаходиться за адресою: Giruliu str. 20 -81, LT-12112

Вильнюс, Литва. Висновок аудиту - сертифікація схвалена. Якщо відсутній такий висновок, тоді підприємство не може реалізовувати свою лісопродукцію вітчизняним і експортним покупцям. Ця єдина імпортна операція протягом 2017р. була здійснена на основі Акту наданих послуг від 04.10.1017р. на суму 3740 €.

Вихід на зовнішній ринок завжди пов'язаний з гострою конкурентною боротьбою.

На світових товарних ринках пропонується ряд функціонально-однорідних товарів і послуг, що задовольняють одну і ту саму потребу покупця на рівних чи незначно відмінних умовах. При цьому перевага надається найбільш конкурентоспроможному товару і товаровиробнику.

За п'ять останніх років Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» не отримало жодної рекомендації з експорту лісопродукції, що є позитивним фактором його діяльності. Експорт нових товарів лісгосп не здійснював, хіба що відправлялися нові сорти лісопродукції та інші діаметри.

Протягом 2022р. Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» здійснювало експортні операції лісопродукції з іноземними контрагентами, з якими були укладені договори:

- Екстранс (Польща) договір 1/1 -2017/Е від 23.01.2022р. заготовки пилені дуб в кількості 770 м. куб.: 1 сорту по ціні 280 € за м. куб., 2 сорту по ціні 260 € за м. куб., 3 сорту по ціні 240 € за м. куб., заготовки пилені ясен в кількості 60 м. куб.: 1 сорту по ціні 250 € за м. куб., 2 сорту по ціні 235 € за м. куб., 3 сорту по ціні 220 € за м. куб.;

- Kimberley Trade NV (Швеція) договір № 5 від 14.11.2021р. деревина паливна(дрова) бук, граб в кількості 9000 м. куб. по ціні 30 \$ за м. куб.;

- SC CONFANA INDUSTRIES SRL (Румунія) договір 2015/4-11 від

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

20.11.2020р. пиломатеріали необрізні (дошка) бук в кількості 220 м. куб.; 1,2 сорту по ціні 133 \$ за м. куб., 3 сорту по ціні 110 \$ за м. куб.; пиломатеріали необрізні (дошка) бук в кількості 900 м. куб.: 1-2 сорту по ціні 128 \$ за м. куб., 3 сорту по ціні 105 \$ за м. куб.; пиломатеріали необрізні (дошка) ялина в кількості 170 м. куб.: 1,2 сорту по ціні 95 \$ за м. куб., 1,2 сорту по ціні 103 \$ за м. куб.;

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

пиломатеріали необрізні (дошка) модрина в кількості 30 м. куб.; 1,2 сорту по ціні 105 \$ за м. куб., 1,2 сорту по ціні 112 \$ за м. куб.; пиломатеріали необрізні (дошка) сосна в кількості 50 м. куб.: 1,2 сорту по ціні 85 \$ за м. куб., 1,2 сорту по ціні 90 \$ за м. куб.;

- SC CONFANA INDUSTRIES SRL (Румунія) договір 003/2016-01-02 від

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

20.12.2020р. деревина паливна(дрова) в кількості 1000 м. куб.; твердолистяна по ціні 42 € за м. куб.; мяколистяна по ціні 38 € за м. куб.; хвойна по ціні 36 € за м. куб.; деревина паливна(дрова) в кількості 1000 м. куб.: твердолистяна по ціні 29 € за м. куб.; мяколистяна по ціні 26 € за м. куб.; хвойна по ціні 28 € за м. куб.;

- SC Levisad Group Wood SRL (Румунія) договір 001/2022 від 15.06.2017р.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

дрова паливні в кількості 1000 м. куб. твердолистяна по ціні 27 € за м. куб.; дрова паливні в кількості 1000 м. куб. мяколистяна по ціні 25 € за м. куб.; дрова паливні в кількості 1000 м. куб.: хвойна по ціні 36 € за м. куб.;

- OSUNA Holding LLP (Великобританія) договір 150917 від 09.10.2022р.

дрова паливні в кількості 1000 м. куб. твердолистяна по ціні 29 € за м. куб..

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Знак на товари і послуги (далі - торговельна марка) є візитівкою компанії, основним елементом, що вирізняє та індивідуалізує на ринку як саму компанію, так і товари і послуги, які вона пропонує споживачам. Торговельні марки є допоміжним інструментом реклами, спрямованим на привернення уваги споживачів, асоціювання та впізнавання товарів та послуг у майбутньому, а

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

також є частиною бренду і між, репутації. Створення, використання та захист торговельної марки є важливими кроками у діяльності кожної компанії.

В Філії «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» відсутня торговельна марка,

оскільки - це державне підприємство.

Накладні витрати при експорті являють собою затрати підприємства з перевезення і реалізації експортних товарів.

Мета аналізу накладних витрат - перевірка дотримання підприємством у звітному періоді режиму економії та пошук можливостей до зниження витрат у майбутньому.

Провівши аналіз накладних витрат в 2022р. ми виявили, що прямі накладні витрати становлять: в адміністративних витратах 1435 тис. грн., у витратах на збут - 2269 тис. грн., а у інших операційних витратах - 431 тис. грн., так відповідно в 2021р. ці витрати становили: 2094 тис. грн., 2941 тис. грн., 561 тис. грн.. Як бачимо, що в порівнянні із 2016р. у 2022р. усі прямі накладні витрати зменшилися, але й відповідно зменшилася кількість реалізації експортної лісопродукції, та й зменшилася собівартість експортованої продукції (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1

Накладні витрати з експорту лісопродукції по Філії «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України»

№з/п	Накладні витрати	2022рік	2021рік	Відхилення (+;-)
1	Адміністративні витрати	1435	2094	-659
2	Витрати на збут	2269	2941	-672
3	Інші операційні витрати	431	561	-130
4	Собівартість реалізованої продукції	8994	12469	-3475
	Разом витрат	4135	5596	—

Примітка. Сформовано на основі даних Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України»

Вказані витрати збільшують собівартість товарів і у зв'язку з цим зменшують чистий дохід від їх реалізації. Зниження накладних витрат веде до підвищення рівня ефективності експорту.

При аналізі накладних витрат, перш за все, визначають відносний рівень накладних витрат у грошових одиницях (ВРНВ):

ВРНВ = накладні витрати щодо експорту за рік у гривнях / виробнича

ВП НУБіП України "НАТІ" $\frac{\text{собівартість реалізованих товарів} \times 100}{\text{ВРНВ}}$ 2020р. $\frac{5596}{12469} \times 100 = 45$ (3.1)
ВП НУБіП України "НАТІ" (3.2)

Отже, на кожних 100 грн. виробничої собівартості лісопродукції в ДП «Бучацький лісгосп» у 2016р. припадає 45 грн. накладних витрат.

ВП НУБіП України "НАТІ" $\frac{4135}{8994} \times 100 = 46$ (3.3)
ВП НУБіП України "НАТІ" (3.3)

Отже, на кожних 100 грн. виробничої собівартості лісопродукції в ДП «Бучацький лісгосп» у 2022р. припадає 46 грн. накладних витрат.

Відносний рівень накладних витрат в 2022р. в порівнянні із 2020р. зріс на

ВП НУБіП України "НАТІ" $\frac{46}{45} \times 100 = 102\%$
ВП НУБіП України "НАТІ"

Основним джерелом доходу у зовнішньоекономічних операціях є зовнішня торгівля, тобто експорт та імпорт товарів та послуг. У зв'язку з цим для підприємств, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю, якісна оцінка ефективності експорту та імпорту є необхідною умовою розвитку.

ВП НУБіП України "НАТІ" Розглянемо загальні положення аналізу ефективності експортних операцій.
ВП НУБіП України "НАТІ"

При експорті товарів компанія продає товари за кордон для отримання прибутку. У цьому випадку компанія несе наступні витрати:

- собівартість експортованих товарів;

ВП НУБіП України "НАТІ" накладні витрати,
ВП НУБіП України "НАТІ"

- організаційні витрати.

Під собівартістю товарів розуміються витрати підприємства на виробництво товарів. Накладні витрати включають вартість транспортування товарів, що несе компанія-експортер. Ці витрати залежать від ціни контракту

ВП НУБіП України "НАТІ" (CIF, FOB та ін.) При експорті, як правило, звичайно використовується ціна FOB,
ВП НУБіП України "НАТІ"

товару. Організаційні витрати являють собою витрати підприємства на укладення договору та ін.

Таким чином, експортні витрати дорівнюють сумі собівартості товару,

накладних витрат та організаційних витрат.

ВП НУБІП України "НАТІ" **ВП НУБІП України "НАТІ"**
Експортний дохід підприємства від експорту товарів - це валютний обсяг продаж, що надходить на поточний рахунок підприємства. У більшості випадків експортні надходження виражаються у гривневому еквіваленті. Перерахунок в гривню може здійснюватися за курсом Національного банку України на дату отримання іноземної валюти або на дату укладення договору (залежно від умов договору) або за курсом продажу іноземної валюти на центральних біржах України.

ВП НУБІП України "НАТІ" **ВП НУБІП України "НАТІ"**
Для того, щоб експорт товарів був ефективним, необхідно, щоб експортний дохід перевищував експортні витрати. Проте виконання цієї умови недостатньо. Експорт товарів є доцільним, якщо експортний прибуток перевищує внутрішній прибуток підприємства від продажу товарів всередині країни. Експортний прибуток дорівнює експортному доходу за винятком експортних витрат, а внутрішній прибуток - внутрішньому валовому доходу, за винятком витрат на товари. У той же час внутрішній валовий дохід є доходом у гривневому еквіваленті від реалізації товарів, призначених для експорту, на території України.

ВП НУБІП України "НАТІ" **ВП НУБІП України "НАТІ"**
Для більш детального опису діяльності компанії на зовнішньому ринку експорт товарів та послуг за звітний рік порівнюється з експортом за попередній рік, а також здійснюється аналіз у динаміці за кілька років (наприклад, 5-10). Метою цього дослідження є визначення змін, що відбулися в товарній структурі експорту та його географічному напрямку, чи розвивалися нові види експорту, зміни обсягу експорту в поточних та базових цінах, зміни експортних цін. Для вивчення динаміки експорту протягом кількох років обчислюється темп приросту експорту за кожний рік та середньорічні темпи росту, приросту експорту протягом усього досліджуваного періоду.

ВП НУБІП України "НАТІ" **ВП НУБІП України "НАТІ"**
Дані про експорт протягом досліджуваних років поділяються за країнами та товарами та представляються в аналітичних таблицях. Для кожного рядка таблиці (країни, продукції або підсумку) розраховуються індекси вартості, фізичних обсягів, цін, структури та кількості, які показують, в якій мірі

змінилися ціна, фізичний обсяг експорту та середні ціни.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Ефективність господарської діяльності є однією з економічних категорій, що є основою для відбору та реалізації альтернативних варіантів економічного розвитку підприємства, визначає можливість впровадження інноваційних та інвестиційних проектів для створення нових видів продукції та послуг, розробки та впровадження нових технологій, здійснення заходів щодо покращення організації та управління виробництвом, підвищення якості трудового життя персоналу тощо. Експортна діяльність є важливою і невід'ємною частиною господарської діяльності підприємства. Експортні операції стають значною передумовою для розширення ринків збуту, збільшення обсягів виробництва та підвищення якості продукції, що, в свою чергу, дозволяє створювати сприятливі умови для зміцнення конкурентної позиції компанії на внутрішньому ринку. Для економіки країни зростання обсягів експортних поставок суб'єктами господарювання служить основним інструментом підтримки позитивного балансу зовнішньої торгівлі, необхідного для забезпечення стабільності валютного курсу, повного та своєчасного фінансування імпортованих закупівель та

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

збільшення впливу вітчизняних підприємств на глобальні економічні процеси. Основними пріоритетами економічних перетворень в нашій країні є вихід України на міжнародний рівень, її інтеграція у міжнародний економічний простір та залучення іноземних інвесторів та підприємців до національної економіки. Зрештою, до моменту глобального економічного спаду в нашій країні була сформована експортно-орієнтована модель економіки, основне місце в якій займала металургійна, молокопереробна та деревообробна промисловості.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Системний підхід при аналізі експортної діяльності спрямований на необхідність взаємозв'язаного вивчення факторів з урахуванням їх зовнішніх та внутрішніх зв'язків. Тому перед початком формування набору коефіцієнтів для всестороннього аналізу ефективності господарської діяльності на першому етапі необхідно формувати систему пріоритетів досліджуваних показників. Розвиток такої факторної системи буде досягнуто за рахунок деталізації комплексних факторів. Елементні показники (такі як інфляція, обсяг кредитованої поставки,

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Системний підхід при аналізі експортної діяльності спрямований на необхідність взаємозв'язаного вивчення факторів з урахуванням їх зовнішніх та внутрішніх зв'язків. Тому перед початком формування набору коефіцієнтів для всестороннього аналізу ефективності господарської діяльності на першому етапі необхідно формувати систему пріоритетів досліджуваних показників. Розвиток такої факторної системи буде досягнуто за рахунок деталізації комплексних факторів. Елементні показники (такі як інфляція, обсяг кредитованої поставки,

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Системний підхід при аналізі експортної діяльності спрямований на необхідність взаємозв'язаного вивчення факторів з урахуванням їх зовнішніх та внутрішніх зв'язків. Тому перед початком формування набору коефіцієнтів для всестороннього аналізу ефективності господарської діяльності на першому етапі необхідно формувати систему пріоритетів досліджуваних показників. Розвиток такої факторної системи буде досягнуто за рахунок деталізації комплексних факторів. Елементні показники (такі як інфляція, обсяг кредитованої поставки,

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Системний підхід при аналізі експортної діяльності спрямований на необхідність взаємозв'язаного вивчення факторів з урахуванням їх зовнішніх та внутрішніх зв'язків. Тому перед початком формування набору коефіцієнтів для всестороннього аналізу ефективності господарської діяльності на першому етапі необхідно формувати систему пріоритетів досліджуваних показників. Розвиток такої факторної системи буде досягнуто за рахунок деталізації комплексних факторів. Елементні показники (такі як інфляція, обсяг кредитованої поставки,

період перебування грошей на поточному рахунку) не розкладаються на множинні, оскільки вони за своїм характером є однорідними. У процесі формування системи фактори більш деталізуються, поступово наближаючись по аналітичному характеру до одноелементних (простих). Для цього пропонується їх ранжування у залежності від ступеня залежності та впливу на остаточну ефективність економічної діяльності [26].

З встановленої системи пріоритетів спочатку виділяються найбільш важливі показники, потім формується система пріоритетів другого рівня, показники якої залежать від показників пріоритетів першого рівня. Також формується система показників пріоритетів третього рівня. Систематизація факторів дозволяє глибше вивчити їх взаємозв'язок у формуванні ефективності

господарської діяльності. Важливе значення в аналізі ефективності господарської діяльності має класифікація факторів, що діють на неї, на внутрішні та зовнішні [9] (тобто ті, які залежать і не залежать від діяльності даного підприємства) (рис. 3.1).

Оцінка ефективності діяльності компанії дозволяє встановити відповідні параметри її функціонування та розвитку, визначити існуючі моделі та взаємозв'язки між різними об'єктами та явищами економічного життя, визначити резерви підвищення продуктивності виробництва. Так, Л. Абалкін [1, с. 842] підкреслює, що ефективність є відображенням функціонування економічної системи, яка визначається співвідношенням результуючого економічного ефекту

та витрат ресурсів, що призвели до досягнення такого ефекту. Однак слід зазначити, що описаний загальний підхід значною мірою відповідає відносно незмінним умовам господарювання, які визначаються стабільністю та передбачуваністю основних показників підприємства.

Очевидно, що особлива увага повинна приділятися внутрішнім чинникам, які компанія здатна безпосередньо впливати, хоча зовнішні чинники також підлягають ретельному вивченню (їх дослідження допомагає більш детально визначити ступінь впливу внутрішніх факторів та визначити внутрішні резерви зростання від ефективності експорту).

Примітка. Сформовано на основі [56,с.245]

Рис.3.1 Класифікація факторів, які пропонується використовувати при аналізі ефективності експортної діяльності підприємства

Групування на зовнішні та внутрішні фактори дозволяє оцінити місце та роль кожного чинника у формуванні кінцевого рівня ефективності господарської діяльності.

Аналізуючи ефективність зовнішньоекономічної діяльності, насамперед звертають увагу на виконання експортних контрактів за вартістю, фізичними обсягами експортованої продукції, з точки зору терміну поставок; розрахунок впливу факторів, що впливають на вартісні та кількісні показники виконання експортних контрактів; причини невиконання експортних договорів за будь-якими параметрами [24].

Показник ефективності експорту визначається як відношення виручки - нетто у валюті, помноженої на 100, до собівартості товарів, що продаються у гривнях. На цей показник впливають наступні основні чинники:

- експортна ціна брутто (контрактна ціна);

ВП НУБІП України "НАТІ" отримані валютні надходження від продажів; ВП НУБІП України "НАТІ"

- обмінний курс іноземної валюти;
- рівень накладних витрат в іноземній валюті;
- вартість товару в грошових одиницях;
- рівень накладних витрат у грошових одиницях;

ВП НУБІП України "НАТІ" кредитування експортних угод; ВП НУБІП України "НАТІ"

- платежі по податках, що формують собівартість експортної продукції.

Цих факторів достатньо для аналізу ефективності експортної діяльності [25].

ВП НУБІП України "НАТІ" Однак більш детальна оцінка експортного плану компанії не може бути; ВП НУБІП України "НАТІ"

здійснена без урахування такого важливого чинника як інфляція. Для аналізу експорту різні валюти експортних контрактів зводять до так званої «основної» валюти, яка аналізується (або національна валюта - гривня, або вільноконвертована - долар США).

ВП НУБІП України "НАТІ" У першому випадку допоміжні розрахунки опрощуються, оскільки облік; ВП НУБІП України "НАТІ"

будь-якої інвалютної операції обов'язково здійснюється і в національній валюті, але не враховує інфляцію національної валюти (іноді досить значну навіть протягом року). Через це результати аналізу можуть виявитися невірними. Якщо за основну валюту береться валюта вільноконвертована, тоді коефіцієнт інфляції

ВП НУБІП України "НАТІ" компенсується, але допоміжні розрахунки набагато складніші. Практика; ВП НУБІП України "НАТІ"

експортних операцій показує, що найбільш поширеною формою розрахунків між партнерами є передплата, акредитив, комерційний кредит (у разі відстрочки оплати за отриману продукцію).

ВП НУБІП України "НАТІ" Необхідність використання факторів, таких як структура експорту, ВП НУБІП України "НАТІ"

трагування та транспортні витрати, а також ефективність використання комерційних кредитів, при аналізі ефективності експорту призвели до створення моделі експортного потенціалу реалізації продукції, складовою частиною якої є обсяг реалізації; ціна продукції; товарна структура експортованої продукції;

собівартість продукції; податкові відрахування, транспортні витрати, страхові витрати за відповідними умовами доставки на одиницю експортної продукції; коефіцієнт кредитного впливу; купівельна спроможність валюти.

Прискорення науково-технічного прогресу, постійне виникнення нових продуктів та технологій виробництва, збільшення споживчих вимог та швидке зростання інших соціальних, економічних, культурних, соціальних перетворень значно ускладнюють достовірне прогнозування тенденцій і умов розвитку ринкового середовища та визначення параметрів діяльності підприємства.

За таких умов статичний підхід до оцінки ефективності не дозволяє повністю враховувати складні зміни, що відбуваються в економічній сфері, зокрема, в контексті розширення можливостей альтернативного використання ресурсів, зростання економічної ролі та важливості нематеріальних (насамперед інформаційних) ресурсів, впливу умов і якості трудового життя персоналу на результати діяльності та інших труднощів, які можуть супроводжувати використання статичних показників для оцінки ефективності діяльності компанії, закономірно обумовили виникнення значного розмаїття динамічних підходів до встановлення конкретного змісту й складу результатів і витрат, що мають знаходитися в основі визначення економічної діяльності.

С. Яшин, Є. Пузов [93, с. 9-10] відзначають в зв'язку з цим, що ефективність підприємства в сучасних умовах розглядається в наступних основних аспектах:

- як відносний параметр витратного типу;
- як абсолютний показник, визначений на основі доходного методу;
- як відображення відносних оцінок показників, отриманих за доходним методом;
- як окремий комплекс узгоджених фінансових та нефінансових параметрів діяльності та розвитку підприємства

Особливостями динамічного підходу до оцінки ефективності є посилення уваги до розгляду альтернатив функціонування та розвитку підприємства, а також суттєве розширення кола факторів формування фінансових результатів

економічної діяльності.

Таблиця 3.1

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"
Характеристика підходів до оцінки ефективності економічної
діяльності підприємства

Назва підходу	Зміст підходу	Показники ефективності
Порівняльний (О. Кузьмін, А. Босак, В. Дармацький [48, с.223-225])	Ступінь збільшення доходу підприємства при здійсненні експортних поставок, що визначається на основі порівняння показників ефективності певних експортних операцій з відповідними параметрами ефективності проведення аналогічних операцій на внутрішньому ринку	Базовий коефіцієнт ефективності експорту
		Альтернативний коефіцієнт ефективності експорту
		Частка експорту в загальному обсязі продажів
		Прибутковість експорту
Витратний (Т. Міролюбова [62, с.7-9])	Співвідношення еквіваленту валютних надходжень від експортних операцій та повних витрат підприємства на випуск і збут експортної продукції	Абсолютна ефективність експорту
		Рентабельність експортних операцій
		Бюджетна ефективність експорту
Балансовий (Г. Шукталов [76, с.222-225])	Співвідношення обсягів економії витрат на виробництво експортної продукції та економії від імпорту	Співвідношення показників оцінки можливостей експорту і потреби в імпорті ресурсів
		Коефіцієнт технологічності
		Валютна ефективність експорту
		Індекс валютної виручки на одиницю продукції
		Індекс структурних зрушень
Індикаторний (О. Мельник, Ю. Логвіненко [61, с.126-129])	Побудова матричної моделі, в рамках якої здійснюється узагальнення індикаторів абсолютного характеру з урахуванням встановлених норм і нормативів	Система показників функціонування і розвитку підприємства, згрупованих за напрямками, що відбивають пріоритети стратегічного і поточного планування експортної діяльності
		Індекс умов торгівлі

Примітка. Сформовано самостійно

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"
 Напрямки оцінювання та локальні показники узагальнення
 ефективності експортної діяльності підприємства

Напрямок оцінювання	Локальні показники оцінки
Ринкова результативність експорту	Темпи росту частки підприємства на зарубіжному ринку
	Темпи росту частки експортної продукції у загальних обсягах виробництва
	Темпи росту обсягів реалізації продукції підприємства
Виробничо-технологічна ефективність	Частка продукції, якість якої відповідає або перевищує кращі зарубіжні аналоги, у загальних обсягах виробництва
	Зміни рівня завантаження основних виробничих фондів
	Темп змін ритмічності виробництва
Ефективність інноваційно-інвестиційної діяльності	Темпи скорочення обсягів запасів готової продукції
	Темпи змін фондовіддачі
Соціальна ефективність	Темпи зростання обсягів інвестицій у розвиток матеріально-технологічної бази підприємства в зв'язку з розширенням експортних поставок
	Зміни рівня зношеності основних фондів
	Темпи росту продуктивності праці персоналу
Фінансова результативність	Темпи змін рівня оплати праці персоналу
	Темпи змін частки чисельності персоналу з найвищим рівнем кваліфікації у загальній чисельності персоналу
	Зміна рівня витрат на одиницю товарної продукції
Фінансова результативність	Співвідношення рівня цін реалізації продукції на зовнішньому та національному ринках відповідно
	Рентабельність виробництва експортної продукції
	Рентабельність операційної діяльності
	Співвідношення обсягів довгострокових дебіторських та кредиторських заборгованостей
	Темпи росту оплати праці персоналу, задіяного в маркетингово-збутовій діяльності
	Частка витрат на маркетингове обслуговування експортних поставок у загальних витратах на збут

Примітка. Сформовано на основі [48,с.102]

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Поява та поширення різних підходів до визначення ефективності експортної діяльності, включаючи такі: витратний, балансовий, порівняльний індикативний, збалансованої оцінки (таблиця 3.1), також стало логічним

відображенням наявного загального існування концепцій оцінки економічної діяльності у сфері здійснення експортних операцій.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

На думку авторів, основним джерелом утворення відмінностей між цими підходами, а також відмінностей у складі відповідних результатів та витрат є повнота висвітлення основної сфери формування експортної діяльності.

Таким чином, ефективність є відображенням результативності функціонування економічної системи, яка визначається співвідношенням

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

отриманого економічного ефекту ресурсів, які призвели до досягнення такого ефекту, з урахуванням ступеня досягнення встановлених цілей, стратегічних пріоритетів, функціонального розмаїття системи тощо. Напрямки оцінювання та локальні показники узагальнення ефективності експортної діяльності

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

підприємства показані в таблиці 3.2

Оцінка ефективності експортної діяльності підприємства може здійснюватися на основі таких підходів: витратного, балансового, порівняльного, індикаторного, збалансованої оцінки. Описані підходи є відображенням різних аспектів процесу формування.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

3.2 Прогнозування експортної діяльності на коротко- та довгострокову перспективу та рекомендації щодо її удосконалення

Будь-яка економічна діяльність компанії знаходить своє відбиток не тільки на мікрорівні, але також впливає на стан промисловості, території,

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

макропоказники, а також результати діяльності інших підприємств. Це стосується, зокрема, і експортного сегменту підприємств. У умовах європейської інтеграції України перед підприємства виникає унікальна можливість значно розширити ринки збуту і, відповідно, збільшити продажі та підвищити рентабельність, посилюючи свою експортну активність.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Визначення напрямків та оцінка можливостей розвитку експортної діяльності мають базуватися на відповідній стратегії, вибір якої вимагає передбачення основних умов її ефективності.

Стратегія експортної діяльності використовується для розробки правил і

ВП НУБІП України "НАТІ" прийомів поведінки компанії на зовнішньому ринку як експортера товарів. Вона

визначає принципи здійснення експортних операцій з урахуванням чинного законодавства в країні та за кордоном. Вибираючи стратегію експорту, компанія враховує свій експортний потенціал, вибирає ринки, визначає стратегічні цілі експорту, розробляє тактику, розподіляє ресурси за видами експортної

ВП НУБІП України "НАТІ" діяльності [86, с.157].

ВП НУБІП України "НАТІ" Довгострокове прогнозування має на меті оцінити стабільні довгострокові тенденції розвитку об'єкта в минулому і на цій основі визначити найбільш ймовірне їх продовження в майбутньому. У процесі прогнозування слід визначити можливі протиріччя та диспропорції у розвитку ринку.

ВП НУБІП України "НАТІ" На відміну від кон'юнктурного, тобто короткострокового прогнозу,

ВП НУБІП України "НАТІ" основне місце в довгостроковому прогнозуванні належить обґрунтуванню та оцінці можливих альтернативних варіантів розвитку. Надзвичайно важлива роль у цьому випадку відіграють інструменти імітаційного моделювання, коли при визначенні майбутнього далеко не завжди необхідно відповісти на питання, що

ВП НУБІП України "НАТІ" к буде конкретно та однозначно, а, навпаки, необхідно показати, яким набором

ВП НУБІП України "НАТІ" найбільш вірогідних варіантів може бути представлено віддалене майбутнє за умови дотримання тих чи інших задалегідь заданих умов і передумов.

Для ДП «Бучацьке лісове господарство» прийняття ефективних рішень щодо вибору ринку для продажу своєї продукції є не менш важливим як на

ВП НУБІП України "НАТІ" короткострокову, так і на довгострокову перспективу. Це вимагає прогнозування

ВП НУБІП України "НАТІ" та моделювання експортних операцій з різними країнами.

Прогнозування використовується на етапі планування та забезпечує реалізацію концепції розвитку об'єкта або явища в плановому періоді. Також, прогнозування необхідне на етапі реалізації плану, при оцінці досягнутих

ВП НУБІП України "НАТІ" результатів у пошуку напрямів додаткових упродовженнях рішень, спрямованих

ВП НУБІП України "НАТІ" на усунення відхилень у показниках розвитку [92, с.160].

Прогнозування дозволяє визначити ситуації, на які слід звернути увагу в майбутньому, і виправдати заходи впливу на них. Необхідність прогнозування

пояснюється невизначеністю майбутнього: ефект від прийнятого рішення не відбувається в короткостроковій перспективі. В результаті надійного прогнозування майбутнього стану покращує ефективність процесу прийняття рішень.

Прогнозування експортної діяльності на короткострокову та довгострокову перспективу ДП «Буцацьке лісове господарство» включає:

прогнозування темпів зростання ринку

- прогнозування темпів зростання частки ринку;
- прогнозування відносного темпу зростання власної частки ринку в порівнянні з темпами зростання частки ринку лідера на ринку (за ринковою часткою);

прогнозування темпів зростання абсолютної та відносної прибутковості

- прогнозування рівня конкурентоспроможності на ринку;
- прогнозування ступеня інтернаціоналізації ринку;
- прогнозування ступеня експортоорієнтованості підприємства.

Прогнозні показники темпів зростання ринку, відносної частки ринку, частки експортної продукції в загальному обсязі реалізації відображено в таблиці 3.3

Таблиця 3.3

Прогнозні показники експортної діяльності Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України»

Показники	2023	2024	2025
Темпи зростання ринку, %	18	12	15
Відносна частка ринку	1,5	1,8	0,8
Частка експортної продукції в загальному обсязі реалізації, %	38,8	45,6	47,1

Примітка. Сформовано на основі даних ДП «Буцацьке лісове господарство»

Здійснення процесу прогнозування відбувається на основі

використання різноманітних методів. За принципами формування прогнозу виділяють три групи методів: екстраполяцію, моделювання й експертні оцінки

(таблиця 3.4).

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
Слід зазначити, що ДП «Буцацьке лісове господарство» за особливостями діяльності відноситься до підприємств первинної обробки деревини, в якості такої деревини виступають лісоматеріали. Його зарубіжними клієнтами є підприємства вторинної переробки деревини, які виробляють меблі, столярні вироби та дерев'яну тару.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
Характеристика основних методів прогнозування діяльності підприємства

Назва методу	Характеристика
Методи екстраполяції	Базуються на статистично обґрунтованих тенденціях зміни кількісних характеристик об'єкта; є одними з найпоширеніших серед усіх способів економічного прогнозування
Методи моделювання	Полягають у побудові певних моделей, за допомогою яких отримуються прогнозні показники; до них належать прийоми структурного, сітьового, матричного моделювання та ін.
Методи експертних оцінок	Полягають у використанні знань і досвіду експертів; належать до неформалізованих методів і застосовуються у разі неможливості врахувати вплив багатьох факторів через значну складність об'єктів прогнозування

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Примітка. Сформовано на основі [92, с.498]

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Ключовим елементом процесу розробки експортної стратегії Філії «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» в контексті підвищення ефективності зовнішньої торгівлі є визначення її цілей. Тактики поведінки компанії на світовій арені залежить від мети експортної діяльності. Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» визначила дві головні цілі експорту: розширення продажів та їх диверсифікацію.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

У той же час факторами, що визначають мету зовнішньої торгівлі, є:

- розвиток внутрішнього ринку (рівень насичення товарами, підвищення тиску конкурентів, дії уряду тощо);
- діяльність іноземних конкурентів;
- диверсифікація ризиків через експансію на зовнішні ринки;
- вирішення проблем підприємств, що залежать від сезонних коливань

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

попиту на внутрішньому ринку;

ВП НУБіП України "НАТІ" підвищення завантаженості існуючих і додаткових потужностей;
- зниження витрат тощо.

Ці фактори є цілеутворюючими для загальних цілей, визначених Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» (таблиця 3.5).

ВП НУБіП України "НАТІ" Аналізуючи потенціал компанії для виконання експортних ринків, нами було враховано фактори як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. Оцінка ефективності експортної діяльності деревообробних підприємств здійснюється за допомогою показників обсягу реалізації, ефективності експортних продажів, ризиків експортних продаж та ін. Очевидно, що більшою чи меншою мірою всі

ВП НУБіП України "НАТІ" наведені вище показники базуються на показнику «обсяг експорту продукції». З огляду на цей факт, а також на те, що в умовах ринку найбільш чутливим показником, що характеризує експортну активність будь-яких підприємств, є реалізація, цей показник слід розглядати як результативний.

Таблиця 3.5

ВП НУБіП України "НАТІ" Система цілей експортної стратегії Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України»

Цілеутворюючі фактори експорту підприємства	Цілі експорту	
	Розширення збуту	Диверсифікація збуту
Розвиток внутрішнього ринку	+	
Активність зарубіжних конкурентів на внутрішньому ринку	+	
Подолання залежності від внутрішнього ринку		+
Завантаження вільних потужностей	+	
Зниження витрат	+	+
Підвищення ефективності збуту	+	
Компенсація коливань валютних курсів		+
Зниження загальних ризиків		+

Стабілізація цінової політики	+	
-------------------------------	---	--

Примітка. Сформовано на основі даних Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України»

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

На основі даних звітності ДП «Бучацьке лісове господарство» нами було розраховано кореляцію деяких показників виробничо-господарської діяльності підприємства з обсягом експорту за 2018 рік (таблиця 3.6).

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Таблиця 3.6

Показники виробничо-господарської діяльності ДП «Бучацьке лісове господарство»

Показники	Кореляція з обсягом експорту (2018 рік)
Вартість основних засобів	0,7673
Витрати на оплату праці	0,9949
Адміністративні витрати	0,7119
Витрати на збут	0,8995

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Примітка. Сформовано на основі даних Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України»

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Ці фактори найбільше впливають на розвиток експортної діяльності ДП «Бучацьке лісове господарство», оскільки відповідні коефіцієнти кореляції

значно перевищують порогову величину 0,7. Незалежні показники, такі як витрати на оплату праці та реалізацію продукції, позитивно впливають на збільшення обсягів експорту продукції. У той же час, вартість основних засобів

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

та витрати на адміністрування негативно впливають на результуючий показник. Підприємство має достатньо основних засобів, подальше збільшення яких на даному етапі є зайвим, оскільки їхнє обслуговування перевищує вигоди від збільшення обсягів виробництва.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

У той же час слід зазначити, що така тенденція є неопозитивною, оскільки умови для забезпечення сталого розвитку полягають саме в експорті готової продукції, а не сировини, експорт якої в даний час переважає у діяльності підприємства. Причиною цього є обмежені можливості для продажу продукції (невелика група клієнтів, недостатньо узгоджений асортимент тощо). Тому

замість того, щоб збільшувати обсяги виробництва, доцільно збільшувати інвестиції у сферу продажів продукції, маркетингу, логістики, налагодження зв'язків з партнерами та підвищення якості транзакцій [78, с.121].

Можна також зробити висновок, що адміністративні витрати підприємства неефективні. Більше того, подальше збільшення витрат на адміністрування призведе лише до зменшення прибутку (збільшення збитків), оскільки вкладення

коштів не будуть повністю погашені за рахунок надходжень від реалізації продукції. Крім того, доцільно збільшити експортні продажі шляхом оновлення фондів, а також зосередження уваги на основній діяльності компанії, оскільки фінансові доходи, не пов'язані з нею, навпаки, зменшують обсяги експортних надходжень.

Логістика є проблемним місцем у системі організації експортної діяльності Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України». Логістика - це важливий маркетинговий аспект функціонування підприємства. Одним з основних чинників ефективної організації логістичної діяльності є оптимізація

транспортних витрат Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України».

З усіх параметрів (показників), що характеризують довгострокові перспективи розвитку світового ринку, найбільш цікавим з точки зору учасника зовнішньоекономічної діяльності, звичайно, є два:

прогнозування рівня світових цін на конкретний товар або групу товарів - прогнозування попиту на товар.

Аналіз довгострокової динаміки світових цін у довгостроковій перспективі дозволяє визначити порівняльну ефективність очікуваного експорту, а вивчення тенденцій попиту - оцінити максимально можливий обсяг

експорту.
Прогнозні оцінки попиту на певний товар, у свою чергу, є методологічною та інформаційною основою для розробки прогнозів щодо його експорту. Вони найчастіше представляють практичний інтерес у процесі

середньострокового і довгострокового прогнозування світових товарних ринків

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
і лише в обмеженій мірі при короткострокових прогнозах, коли мова найчастіше йде про місячну або квартальну динаміку відповідних економічних показників.

У всіх випадках прогнозні оцінки в значній мірі (звичайно, без урахування обставин тимчасового та випадкового характеру) залежать від двох груп чинників (характеристик ринку) - внутрішніх та зовнішніх [56, с.245].

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
Аналіз організації менеджменту на досліджуваному підприємстві дозволив визначити, що процеси управління експортною діяльністю підприємства підпадають під вплив двох груп факторів:

- організаційної структури підприємства;
- зовнішнього середовища.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
Де, у свою чергу, впливає на процес прийняття рішень щодо зовнішньоекономічних операцій підприємств.

Для подолання негативного впливу факторів навколишнього середовища, що перешкоджають розвитку експортної діяльності, компанія стикається з необхідністю прийняття ефективних управлінських рішень. Ці рішення

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
стосуються, зокрема, систем управління підприємством, оптимізації витрат на логістику, вдосконалення системи моніторингу та інших компонентів експортної діяльності підприємства. Комплексний характер цих процесів, значні ризики ведення бізнесу за кордоном у порівнянні з внутрішнім ринком, викликають необхідність інтегрованого підходу до оптимізації експортної діяльності

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
компанії.

Аналіз експортної діяльності Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» дозволив визначити, що для його подальшого розвитку необхідно використовувати елементи ситуативного підходу, оскільки в сучасних

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"
динамічних умовах саме він за своєю природою в загальному конкретні ситуації, найкраще підходить для організації експортної діяльності та її оперативного коригування відповідно до економічних, правових, інституційних змін навколишнього середовища.

Основою ситуативного підходу є те, що він базується на твердженні, що

ВП НУБІП України "НАТІ" ~~єдино універсального підходу до системи управління підприємством не існує.~~ ВП НУБІП України "НАТІ"

Ефективність побудови такої системи залежить, насамперед, від її здатності адаптуватися до ситуації, до зміни внутрішніх та зовнішніх чинників.

Головним внутрішнім чинником для підприємства є управління запасами.

Тобто особлива увага повинна приділятися збору, аналізу та передачі інформації

ВП НУБІП України "НАТІ" ~~в цій галузі управління експортною діяльністю.~~ ВП НУБІП України "НАТІ"

Також важливим внутрішнім фактором є контроль якості для задоволення споживчого попиту, особливо на зовнішніх ринках. Значну увагу слід приділити аналізу споживчого попиту на всіх етапах виробничого процесу. Зокрема, у цьому випадку необхідно детально вивчити негативні наслідки для споживачів з

ВП НУБІП України "НАТІ" ~~метою підвищення ефективності експорту та якості продукції для експорту.~~ ВП НУБІП України "НАТІ"

Основним напрямком удосконалення експортної діяльності підприємства є визначення відповідних важелів впливу на споживчий попит, що в той же час не мають негативного впливу на продуктивність компанії, або цей вплив незначний.

ВП НУБІП України "НАТІ" ~~Основними заходами для досягнення цієї мети є~~ ВП НУБІП України "НАТІ"

- детальний аналіз споживчого попиту та споживчих переваг з метою визначення в майбутньому відповідних ресурсів компанії, які можуть бути спрямовані на задоволення споживчого попиту. З огляду на те, що ресурси цих типів компаній зазвичай є обмеженими для впровадження спеціальних

ВП НУБІП України "НАТІ" ~~механізмів планування та контролю, важливим елементом є аналіз ресурсів та~~ ВП НУБІП України "НАТІ"

потенціал для підвищення ефективності експорту;

- визначення інвестиційного потенціалу для покращення експортної діяльності (потенційний ріст споживчого попиту/лояльності споживачів та фінансових показників);

ВП НУБІП України "НАТІ" ~~спрямування інвестицій у ті механізми планування та контролю, які~~ ВП НУБІП України "НАТІ"

мають прямий вплив на задоволення споживчого попиту.

З метою підтримки експортної діяльності на високому рівні, Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського

підприємства «Ліси України» слід враховувати власні переваги та розвивати їх відповідно до вимог споживачів.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Для підприємства важливо не лише досягти найвищого рівня всіх показників експортної діяльності, але й розповсюджувати позитивні моменти власної практики. Це означає, що основну увагу слід приділяти створенню, підтримці та постійному вдосконаленню ефективної системи управління.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Основні способи досягнення цієї мети:

- використання розширеної системи управління із застосуванням високостандартизованих методів експортного контролю, зокрема, вдосконаленої системи звітності;

- інтенсифікація виробництва та поширення на ринку експортних товарів.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Пріоритетні підходи до експорту для підприємства – утримання «позитив», зокрема, високого рівня задоволення споживчого попиту та високого рівня продуктивності.

Саме цим цілям повинні бути підпорядковані основні компоненти планування, організації виробництва та контролю підприємства у таких ключових галузях підприємства як стратегічне планування, організація

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

експортної діяльності, управління трудовими ресурсами (забезпечення максимальної продуктивності праці) та контроль, побудований, зокрема, на принципах управління ризиками, оскільки високоефективні експортноорієнтовані підприємства, як правило, стикаються з більш високим

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

рівнем ризику. Підприємству варто звернути увагу на покращення планування та організації експортної діяльності, зокрема, відповідність його продукції міжнародним технологічним стандартам та на вивчення та виборі ринків і каналів збуту.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Оцінка процесу експортної діяльності – це моніторинг та оцінка на наступних етапах експортної діяльності підприємства:

- вивчення ринку збуту;
- підготовка виробництва продукції на експорт;

- виробництво продукції на експорт;

ВП НУБіП України "НАТІ" продаж продукції;

ВП НУБіП України "НАТІ"

- після продажне обслуговування.

Все вищезазначене разом з аналізом й оцінкою чинників впливу на експортну діяльність підприємства дозволило розробити комплексний механізм розвитку експортної діяльності Філія «Ніжинське лісове господарство»

ВП НУБіП України "НАТІ" Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України»

ВП НУБіП України "НАТІ"

Висновки до розділу III

Отже, розробка підходу до оцінки експортної діяльності деревообробних підприємств з урахуванням їх специфіки для визначення напрямів розвитку їх експортної діяльності, визначення загальних напрямів розвитку експортної діяльності підприємства дозволили зробити такі висновки.

Кількісно оцінено фактори впливу на розвиток експортної діяльності підприємств деревообробної промисловості, тобто, із показників, що можуть впливати на обсяги експортної діяльності відповідно такі, що для заданого підприємства деревообробної промисловості суттєво впливають на обсяги експортної діяльності.

За результатами аналізу авторських підходів до оцінювання експортної діяльності сформовано набір показників, які доцільно застосовувати для двосторонньої оцінки експортної діяльності деревообробних підприємств. Для отримання кінцевих висновків щодо тенденцій та динаміки експортної діяльності досліджуваних підприємств.

Оцінка ефективності експортної діяльності підприємства може здійснюватися на основі таких підходів: витратного, балансового, порівняльного, індикаторного, збалансованої оцінки.

Описані підходи є відображенням різних аспектів процесу формування та оцінки ефективності експорту, проте не дозволяють повною мірою охопити зазначену предметну сферу.

Для здійснення порівняльної оцінки ефективності експортної діяльності

та проведення рейтингового ранжирування видів продукції при формуванні

економічно обґрунтованого експортного портфелю підприємства пропонується

використовувати узагальнюючий показник, що може бути розрахований як

таксонометричний коефіцієнт розвитку багатовимірних об'єктів.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Отже, результати дослідження дозволяють стверджувати що експортна діяльність - це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, яка побудована на взаємовідносинах між ними, є сукупністю виробничо-господарських зв'язків,

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

організаційно-економічних та комерційних функцій, які забезпечують обмін продукцією в матеріально-речовій формі. Об'єктами обліку і аналізу експортної діяльності є майно та джерела його утворення, що беруть участь у зовнішньоекономічній діяльності, господарські процеси та їх результати.

Практична реалізація експортної діяльності здійснюється на підставі

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

вастосування певних правових норм, закріплених в міжнародних та національних нормативних документах, тому вивчення цих документів займає важливе місце серед питань організації, порядку проведення та обліку зовнішньоекономічних операцій. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності здійснюють: Верховна Рада, Кабінет Міністрів, Національний банк,

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Міністерство економіки, Антимонопольний комітет, Державна митна служба, органи місцевого управління.

На підставі зовнішньоекономічних контрактів та первинних документів здійснюється валютний контроль зовнішньоекономічної діяльності, який полягає у визначенні відповідності валютних операцій чинному валютному

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

законодавству, наявності необхідних ліцензій та дозволів на них, перевірці виконання резидентами зобов'язань перед державою, перевірці обґрунтованості платежів в іноземній валюті.

Організація бухгалтерського обліку експортних операцій визначається рядом факторів, передусім, участю або неучастю в експорті посередницьких

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

організацій, порядку передачі права власності на товар, що експортується, іноземному покупцю та формою розрахунків з ним. Основними завданнями обліку експортних операцій є: формування достовірної інформації про реалізацію експортованих товарів, своєчасне виявлення та правильне визначення

фінансового результату від експорту, формування достовірної інформації про стан розрахунків з іноземними покупцями та посередниками, формування достовірної інформації про курсові різниці. При розгляді організації обліку зовнішньоекономічних операцій в Філії «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» було виявлено, що облік відповідає вимогам чинного законодавства.

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

Досліджено, що основним завданням ведення обліку експортних товарів є контроль за наявністю, рухом, збереженням товарів, правильним оформленням транспортно-супровідних документів, своєчасним їх відвантаженням та оприбуткуванням, пред'явленням претензій до постачальників, посередників, транспортних організацій за нестачу товарів, надходження зіпсованих товарів,

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

виявлений брак, порушення термінів поставок.

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

Запропоновано уточнену класифікацію витрат за двома аспектами: у постачальника і покупця та за об'єктами обліку. Дана класифікація дасть можливість практичним працівникам правильно розподіляти витрати, а також визначати фактичну собівартість та ціну по кожному виду товару, прогнозувати

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

продажу ціну з врахуванням інших витрат, податку та пропозицій.

Обґрунтовано, що облік розрахунків в іноземній валюті з постачальниками та покупцями необхідно вести на окремому субрахунку за кожною іноземною валютою (відкриваючи окремий регістр), в розрізі постачальників та покупців, за кожним контрактом, документом. Запропонована

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

методика обліку операцій з банківськими платіжними картками за міжнародною платіжною системою.

Всі сучасні програмні продукти дозволяють автоматизовано вести синтетичний і аналітичний облік. Важливою передумовою підвищення ефективності обліку і прискорення швидкості обробки документів є можливість

ВП НУБІП України "НАТІ"

ВП НУБІП України "НАТІ"

комп'ютерного обліку розрахунків між контрагентами і ведення достовірної роботи. За доцільне вбачаємо ширше впровадження спеціалізованих робочих місць з оперативного обліку та аналізу договірної роботи.

В ході аналізу виконання зовнішньоекономічних договорів ДП «Буцацьке

лісове господарство» з'ясовувались питання дотримання головного принципу -

належного виконання договірних зобов'язань. В ході аналізу практичного застосування норм цивільного законодавства, що регламентують договори поруки, уступки, вимоги та переведення боргу, вироблено ряд рекомендацій практичного характеру. Обґрунтовано необхідність врахування курсу іноземної валюти при аналізі операцій зовнішньоекономічної діяльності.

Відповідь на питання про повноту обліку його відповідність чинному законодавству та встановленим нормативам дає аудит. Цей вид контролю доцільно розглядати не лише як перевірку публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів, а й спосіб отримання програмних рекомендацій, що дозволять збільшити ефективність виробництва, оптимізувати затрати та збільшити віддачу одиниці вкладених інвестицій. В ДП «Бучацьке лісове господарство» аудит не проводився. Ми рекомендуємо в майбутньому проводити аудит і в обов'язковому порядку формувати програму аудиту з чіткою розбивкою етапів на виконання робіт.

Отже, за умови комплексного інтегрованого підходу щодо аналізу діяльності стане запорукою досягнення успіху у бізнесі та покращить імідж Філія «Ніжинське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» на світовому ринку.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

1.Абалкін, Л.І. Національна економіка [Текст] / Л.І. Абалкін, М.А.

Атрамова, А.І. Олексіїв. - М.: Видавництво «Економіста», 2007. - 864 с.

2.Бабій Л. І. Особливості оподаткування операцій експорту товарів / Л. І.

Бабій // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

університету - 2012, Вип. 21. - С. 47-50. (Серія «Економічні науки»).

3.Бабій Л. І. Порядок здійснення експортно-імпортних операцій і його

вплив на організацію обліку / Л. І. Бабій // Вісник ЖДТУ. - 2011. - № 1 (31). - С.

19-25.

4.Бабій Л.І. Удосконалення обліку експортних операцій [Текст] / Леся

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Бабій // «Економічний аналіз» - 2011. - Вип. 8, ч. 2. - С. 392-394.

5.Беднарчук, Г. Експорт послуг - оподаткування та облік [Текст] / Галина

Беднарчук // Дебет- Кредит. - 2011. - 12 верес. (№37). - С. 17-21.

6.Безручко О. О. Торгівельне посередництво як особливий вид

підприємницької діяльності на ринку товарів та послуг // Економічні науки.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Економіка підприємства, 2010- 235 с.

7.Белопольский Н.Г. Проблемы развития внешнеэкономических связей и

привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект

/Сб.науч.трудов ДНУ. - Донецк: ДонГУ. - 2003. - С.13-17.

8.Белопольский Н.Г., Бовзенко В.Ф. Опыт маркетинговой деятельности

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

внешнеэкономического акционерного общества «Керамет» / Сб.науч.трудов

ДГУЭиТ. - Донецк:ДГУЭиТ. - 2000. - С.189-195.

9.Білова, Н. Експортні операції: порядок відображення в податковому та

бухгалтерському обліку [Текст] / Наталя Білова // Податки та бухгалтерський

облік. - 2009. - 26 листоп. (№ 95). - С. 20-28.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

10.Білова, Н. Особливості обліку експортно-імпортних операцій [Текст] /

Наталя Білова // Податки та бухгалтерський облік. - 2011. - 23 трав. (№ 41). - С.

23-38.

11.Борисенко, П. А. Структурні перетворення Євросоюзу в умовах

глобалізаційної кризи [Текст] / П. А. Борисенко // Наукові праці НДФІ. - 2014. -

Вип. 4. - С. 128-132.
ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

12. Венцель, В.Т. Проблемні питання оподаткування операцій податком на додану вартість в зовнішньоекономічній діяльності [Текст] / В.Т.Венцель // Міжнародний збірник наукових праць -2011.

13. Вітвицька Н. С., Кузьмінська О. Е. Контроль і ревізія: Навч.-метод.

Вип. 6. для самост. вивч. дисципліни / Київський національний економічний ун-т -

ВП НУБіП України "НАТІ"

— К. : КНЕУ, 2013. — 165с.

14. Владімірська, М. Експорт товарів : [оформлення, облік і оподаткування експортних операцій] [Текст] / Марина Владімірська // Бібліотека <<Баланс>>.Методичний посібник. - 2009. - №3 : Валютні операції: нюанси

Вип. 6. для самост. вивч. дисципліни / Київський національний економічний ун-т -

ВП НУБіП України "НАТІ"

обліку. С. 27-31.
15. Войнаренко, М. П. Особливості обліку експортних операцій [Текст] / М. П. Войнаренко, Р. Л. Цебень // Інноваційна економіка. - 2013. - № 5. - С. 280-283.

16. Войцеховський, М. Розрахунки валютою в експортних операціях :

Вип. 6. для самост. вивч. дисципліни / Київський національний економічний ун-т -

ВП НУБіП України "НАТІ"

[облік] [Текст] / М. Войцеховський, М. Кривавецька // Діловодство. - 2008. - жовт. (№40). - С. 30-35.

17. Волкова, І. А. Облік зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : навч. посіб. / І. А. Волкова, М. В. Реслер, О. Ю. Калініна. - К. : ЦУЛ, 2016. - 301 с

18. Галещук, С. Окремі питання обліку експортно-імпорتنих операцій на

Вип. 6. для самост. вивч. дисципліни / Київський національний економічний ун-т -

ВП НУБіП України "НАТІ"

вітнізаних підприємствах [Електронний ресурс] / Світлана Галещук // Наука молода. - 2011. - Вип. 15-16. - С. 339-343. - Режим доступу : <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/27408/1/%D0%93%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D1%89%D1%83%D0%BA.pdf>.

19. Гарний Д.К. Первинні документи як форма договору: долаємо

Вип. 6. для самост. вивч. дисципліни / Київський національний економічний ун-т -

ВП НУБіП України "НАТІ"

перешкоди / Дмитро Гарний // Школа бухгалтерів. № 5. - 2015.
20. Гвоздецька, І. Тенденції зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств: маркетинговий аспект [Текст] / І. Гвоздецька // Економіст. - 2017. - № 9. - С. 31-37.

21.Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності:

ВП НУБІП України "НАТІ" Підручник / О. П. Гребельник К.: Центр навчальної літератури, 2011 - 384 с

22. Давидова, К. Експортні операції у практичних прикладах : [податковий облік] [Текст] / Катерина Давидова // Баланс. - 2011. - 10 жовт. (№ 81). - С. 25-28.

23. Декрет КМУ «Про систему валютного регулювання та валютного контролю» від 19.02.1993 р. № 15-93 [Електронний ресурс]. - Режим

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ" доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-93>

24. Дерій В. Облікова політика в Україні: реалії та перспективи / В. Дерій, Н. Мельник // Бухгалтерський облік і аудит. - 2007. - № 7. - С. 64-65.

25. Економічний аналіз: Навч. посібник/ М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін.; за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. - Вид. 2-ге,

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ" перероб і доп. - К.: КНЕУ, 2003. - 556с

26. Журавська, І. Експортно-імпорتنі розрахунки: як не порушити строки [Текст] / Інна Журавська // Бухгалтерія. Право. Податки. Консультації. - 2017. - № 21 (22 трав.) : Спецвипуск. - С. 45-48.

27. Завадський Й.С. Економічний словник /Й.С. Завадський. -

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ" К.: Кондор, 2006. - 356с [Електронний ресурс] Режим "доступу":

http://library.nlu.edu.ua/poln_text/knigi/kondor/ekonomic_sl_2006.pdf

28. Задарожний, О. Експортно-імпорتنі операції: податковий облік [Текст] / Олексій Задарожний, Станіслав Бескидевич // Вісник податкової служби України. - 2013. - № 6. - С. 60-65.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ" 29. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в

Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

30. Закон України «Про Єдиний митний тариф» від 05.02.1992 №2097[Електронний ресурс]. - Режим

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ" доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2097-12>

31. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 №959-XII [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12/page>.

32. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» від 03.01.2017, № 185/94-ВР [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185/94-%D0%B2%D1%80> .

33. Засадний, Б. А. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : навч. посіб. / Б. А. Засадний. - К. : Кондор, 2015. - 286 с.

34. Зінь Е. А. Основи зовнішньоекономічної діяльності [підручник] / Е. А. Зінь, Н. С. Лука. — К. : Кондор, 2009. — 432 с.

35. Зорій Н. М. До питання вдосконалення інструментарію бюджетного контролю / Н. М. Зорій, Н. Г. Мельник // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Економіка. - 2013. - Вип. 23. - С. 161164. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2013_23_33.

36. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах від 12.11.2003 № 492 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>

37. Інструкція про порядок здійснення контролю за експортними, імпорнтними операціями від 24.03.1999 № 136 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0338-99>

38. Іщук, С. Оцінка експортно-імпорнтних операцій із давальницькою сировиною в Україні і Львівській області [Текст] / С. Іщук, О // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. - 2017. - № 4. - С. 3-8.

39. Іщук, С. О. Структурно-динамічна оцінка експортно-імпорнтних операцій в Україні і областях Західного регіону [Текст] / С. О. Іщук, Д. Й. Созанський // Регіональна економіка. - 2016. - № 3. - С. 43-54.

40. Кадуріна Л.О. Облік зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах України: Теорія, практика, рекомендації / Л.О.Кадуріна, М.С.Стрельнікова. - Запоріжжя: Центр учбової літератури, 2011. - 606с

41. Кириленко А.С. Бухгалтерський облік і аудит операцій по валютному рахунку підприємства // Бухгалтерський облік і аудит. - 2012. - №11.-С. 2-7

42. Коблянська, Г. Методологія обліку і фінансової звітності експортних операцій [Текст] / Г. Коблянська // Бухгалтерський облік і аудит. - 2008. - №5. -

С. 4-14.

43. Коблянська, О. І. Облік експортних операцій у світлі інтеграції України до Європейського Союзу [Текст] / О. І. Коблянська, Т. І. Сафонов // Формування ринкових відносин в Україні. - 2011. - № 11. - С. 43-47.

44. Коваль, О. Методика бухгалтерського обліку експортно-імпорتنих операцій [Текст] / Олександр Коваль, Наталя Балабайкіна // Бухгалтерський облік і аудит. - 2010. - № 4. - С. 31-35.

45. Ковальчук, Т. Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : навч. посіб. / Т. Г. Ковальчук. - К. : Ліра-К, 2018. - 216 с. - Режим доступу : [http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2018/літо/Облік і аналіз зовнішньоек/pdf](http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2018/літо/Облік_і_аналіз_зовнішньоек/pdf).

46. Красовська, І. Оподаткування операцій з імпорту-експорту товарів [Текст] / І. Красовська // Бібліотека головбуха. - 2008. - 9 січ. (№ 1) : ПДВ. - С. 179-186.

47. Крупка, Я. Д. Облік міжнародних операцій [Текст] : навч. посіб. / Я. Д. Крупка, І. Я. Назарова. - Тернопіль : Крок, 2016. - 216 с. - Режим доступу : [http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2015/літо/Облік міжнародних операцій.pdf](http://library.tneu.edu.ua/images/stories/zmist/2015/літо/Облік_міжнародних_операцій.pdf).

48. Кузьмін, О.Є. Планування, організування та мотивування зовнішньоекономічної діяльності [Текст] / О.Є. Кузьмін, А.О. Босак, Р.З. Дар-міць. - Львів: Видавництво Національного університету «Львівська Політехніка», 2009. - 324 с.

49. Кузьмінський Ю.М. Організація внутрішнього оперативного обліку і контролю за здійсненням зовнішньоторговельної діяльності // Бухгалтерський облік і аудит. - 2011.-№3. - С. 28-29.

50. Кучеренко Г.Д. Україна і світ (країни / території світу, показники соціально-економічного розвитку, зв'язки з Україною, офіційні контакти) [Текст] : навч. посіб. / Д. Г. Кучеренко, О. В. Мартинюк, В. Є. Сахаров [та ін.] ; за заг. ред. В. Є. Сахарова. - К. : ЦУЛ, 2016. - 416 с.

51. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: підручник / О.В.

Лишиленко. - 3-є видання. -К.:ЦНЛ, 2011 - с. 630.

52. Лубенченко, О. Е. Аудит зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : монографія / О. Е. Лубенченко. - К. : Кондор, 2016. - 306 с.

53. Лучко М.Р. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб./ М. Р.

Лучко, Н. Г. Мельник, С. В. Сисюк. - Тернопіль : ТНЕУ, 2015. - 365 с

54. Лучко М.Р. Облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами

[Текст] // М. Р. Лучко, І. Д. Бенцько. - Тернопіль, 2016. - 251 с.

55. Ляшко, Ю. Особливості розрахунків у сфері ЗЕД [Текст] / Юрій

Ляшко, Ірина Бочко // Вісник. Право знати все про податки і збори. - 2015. - № 8

: Податковий кредит з ПДВ. - С. 26-29.

56. Мазуренко, В. І. Облік зовнішньоекономічної діяльності підприємств

[Текст]. підручник / В. І. Мазуренко, Р. Д. Стаканов. - К. : ДКС-центр, 2013. - 348 с.

57. Максимова В.Ф. Облік у галузях економіки: навчальний посібник /

В.Ф. Максимова. -К.: ЦНЛ, 2010 с. 496.

58. Мельник, Н. Г. Особливості розвитку бухгалтерського обліку в умовах

глобалізації [Текст] / Н. Мельник, Н. Михайлишин // Збірник наукових праць

Подільського державного аграрно-технічного університету. - 2009. - № 17, т. II.

- С. 217-220.

59. Мельник Н. Г. Історичні та міжнародні аспекти обліку іноземної

валюти / Н. Г Мельник // Глобальні та національні проблеми економіки.

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2016.
Вип. 12. - С. 505-508

60. Мельник, Н. Історія виникнення і розвитку міжнародної системи

обліку / Наталія Мельник // Журнал європейської економіки. - 2013. - Т. 12, №

4.- С. 507-518. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jee_2013_12_4_8.

61. Мельник "Н. Транспарентність обліку як складова сприятливості

ведення бізнесу в Україні / Н. Мельник // Бухгалтерський облік і аудит. - 2015. -

№ 4. - С. 10-17.

62. Мельник Н. Г. Особливості аудиту на міжнародному рівні : монографія

/ Наталія Мельник // Економічна криза: фактори, моделі та механізми подолання:

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

монографія / за заг. ред. С.А. Ткаченка, М.С. Пашкевич.; М-во освіти і науки України; Міжнар. технол. ун-т «Миколаївська політехніка»; Нац. гірн. ун-т. Харк. ін.-т банк. спр. Житомир. держ. ун-т. - Дніпропетровськ: НГУ, 2015. - С. 143-152.

63. Митний кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

64. Мудрак Р.П. Розширення експортних можливостей:

зовнішньоторговельні вигоди та внутрішні продовольчі ринки. / Р.П. Мудрак. Економіка АПК, 2008, № 4, с. 122-127.

65. Нашкерська Г. В. Фінансовий облік: навчальний посібник / Г. В.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

Нашкерська. - К.: Кондор, 2009 - 504 с.

66. Огійчук М.Ф., Шандурська В.Г., Беленкова М.І. та ін. Облік

зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник : К.: Алерта, 2009. - 332 с.

67. Орлова В.К. Фінансовий облік: навчальний посібник / В.К. Орлова - К.:

ЦНЛ, 2010. - 510 с.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

68. Педь І. "В. Експорт податків як феномен глобалізації "світової економіки [Текст] / І. В. Педь // Формування ринкових відносин в Україні. - 2009.

- №1. - С. 56-60.

69. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

70. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності» (П(С)БО 1) затверджений наказом Мінфіну від 07.02.2013 № 73.

71. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» (П(С)БО 15)

затверджений наказом Мінфіну від 29.11.1999 № 290.

ВП НУБІП України "НАТІ" ВП НУБІП України "НАТІ"

72. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» (П(С)БО 21) затверджений наказом Мінфіну від 10 серпня 2000 року № 193.

73. Положення про документальне забезпечення записів у

бухгалтерському обліку від 24.05.1995 р. №88 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

74.Потапов В.М. Проблемні перспективи розвитку ЗЕД України / В.М.

Потапов. Економічні новини. - 2008 - № 4.

75.Прокопишин С.О. Податок на додану вартість: особливості оподаткування та обліку в експортно-імпортних операціях / С.О.Прокопишин //

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Вісник Хмельницького національного університету. 2014. - С.72-75.

76.Пухтаєвич, Г.О. Аналіз національної економіки [Текст] / Г.О. Пухтаєвич.

- К.: КНЕУ, 2005. - 254 с.

77. Радзівська, С. О. Сучасний стан і шляхи підвищення

конкурентоспроможності економіки України [Текст] / С. О. Радзівська //

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

Економіка та держава. 2012. - № 2. - С. 36-38.

78.Рожелюк, В. М. Організація бухгалтерського обліку діяльності

переробних підприємств [Текст] : монографія / В. М. Рожелюк. - К. : ННЦ ІАЕ,

2013. - 488 с.

79.Руденко Л.В. Розрахункові та кредитні операції у

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

зовнішньоекономічній діяльності підприємства Підручник / Л.В. Руденко. - К.

Лібра, 2007.-304с.

80.Рожелюк В. М. Стандартизація та гармонізація обліку в контексті

міжнародних та національних стандартів // Інноваційна економіка. - 2011. - № 4

(23). - С. 118-122

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

81.Славінська А. Уранці валюта - ввечері товар: облік експорту (імпорту)

товарів на умовах передоплати [Текст] / Анастасія Славінська // Все про

бухгалтерський облік. - 2017. - № 78 (23 серп.). - С. 8-10.

82.Стіпахно, В. І. Тенденції розвитку обсягів експорту та імпорту товарів

в АПК [Текст] / В. І. Стіпахно // Формування ринкових відносин в Україні. - 2010.

ВП НУБіП України "НАТІ" ВП НУБіП України "НАТІ"

№9 - С.42-44

83.Сук Л.К. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / Л.К. Сук, П.Л. Сук — 2-

ге вид., перероб. і доп. / — К: Знання, 2008. — с.507.

84.Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і

звітність: підручник / Н.М. Ткаченко. - 3-тє видання. - К: ЦНЛ, 2008. - 954с.

85. Торговельно-економічні взаємовідносини України з країнами
Європейського Союзу [Текст] // Платіжний баланс і зовнішній борг України. -
2011. - № 2-й квартал. - С. 57-61.

86. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства:
навчальний посібник / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. - К.: «Центр учбової
літератури», 2013. - 408 с.

87. Федоренко В. Г., Політична економія Підручник / В. Г. Федоренко,
О.М. Віденко, М.М. Руженський, О.Ф. Уткін. - К.: алеута, 2008. - 487 с.

88. Хом'як Р.Л. Бухгалтерський облік в Україні: Навч. Посібник / Р.Л.
Хом'як, В.І. Лемішовський. - 7-ме вид., доп. і перероб. - Львів: Національний
університет "Львівська політехніка", "Інтелект Захід" 2008. - 1224 с.

89. Чельтер, С. Експортні операції: бухгалтерський та податковий облік
[Текст] / Софія Чельтер // Все про бухгалтерський облік. - 2011. - 4 лип. (№ 61).
- С. 6-12.

90. Чирка Д.М. Документування на підприємствах
зовнішньоекономічної діяльності / М.Д. Чирка // Міжнародний збірник наукових
праць. - 2011.-с.393-400.

91. Чудновець І.В. Економічні наслідки застосування імпортного тарифу
як інструмента митного регулювання. / І.В. Чудновець. Економіка АПК. - 2008,
№ 12, с. 107-112.

92. Швиданенко Г.О. Економіка підприємства [підручник] //
Г.О.Швиданенко, В.Г. Васильков, Н.П. Гончарова [та ін.] ; за заг. ред. Г.О.
Швиданенко. - К. : КНЕУ, 2009. - 598,

93. Шкрабалюк, Ю. О. Теоретико-практичні аспекти механізму взаємодії
зовнішньоторговельної динаміки та валютного курсу в умовах України [Текст] /
Ю. О. Шкрабалюк // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2018. Вип.
115, ч. 1. - С. 238-245.

94. Яцишин С. Р. Методика і технологія консолідованої фінансової
звітності / С. Яцишин // Ефективна економіка. Електронне наукове фахове

видання. Випуск № 8, 2016. Режим доступу: <http://www.economy.наука.com.ua/?op=1&z=5113>.

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

95.Яцишин С.Р. Форми реорганізації підприємств у процесі укрупнення /

С. Яцишин // Сталий розвиток економіки. Міжнародний науково-виробничий журнал. Випуск 2 (27), 2015. - Хмельницький, 2015. - С. 98-108

96.Melnyk N.Accounting Transparency in Ukraine / Nataliya Melnyk //

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

Accounting in Ukraine under implementation of the European legislation

[Електронний ресурс] : monograph / M. Luchko, N. Khorunzhak, I. Benko [et al.] ; under the guidance M. Luhcko. - Ternopil : TNEU, 2017. - 232 p.

97.Melnyk Nataliya, History of origins and development of system of

international accounting [Text] / Nataliya Melnyk // Journal of European Economy. -

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

2013, 12 (4), - pp. 487-497

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"

ВП НУБіП України "НАТІ"